

AZ OROSHÁZI EVANGÉLIKUS EGYHÁZKÖZSÉG
INGYENES LAPJA

Orosházi HARANGSZÓ

XI. évfolyam 5. szám · 2004. advent–karácsony

A karácsony elmarad!

Nem beharangozás csak ténymegállapítás. A karácsony elmarad. Ki lehetne egészíteni az ünneprontó mondatot azzal is, hogy a karácsony idén is elmarad. Ahogy tavaly és azelőtt és még azelőtt is elmaradt. Már évtizedek óta elmarad.

A munkaszüneti nap nem marad el, csak a karácsony. December 25–26-án zárva lesznek a munkahelyek, nyitva lesznek a televíziók, a sörös és boros üvegek, illetve az üdítők műanyag palackjai. Minden úgy lesz, ahogy évtizedek óta. Lesz bevásárlási láz, már amennyire futja az egyre soványabb pénztárcából, lesz sorban állás és izgága türelmetlenkedés, káromkodás és zúgolódás. Lesz erdőből kivágott vagy kertekből lopott fenyőfa, amit majd karácsonyfának csúfolnak, ami ellen maga a tűlevele szeretne tiltakozni, de némaságra ítéltetett, hogy némán tűrje az emberi agressziót.

Milyen furcsa: amikor az ember vágja, fűrészezi gyökerétől az örökzöld fenyőt, mintha csak a saját örök életét fűreszelné el. Mert a fenyőfának nem piacon a helye visszataszító hegyek formájában, hanem szívós gyökerével gazdag talajba szeretne kapaszkodni az éltető tápanyag után, hogy tűlevelei levegőt tisztítsanak. Ehelyett az ember – baltával, csákánnyal, fűrészszel – esik neki az élő fának, és öli az életet. Pusztít azért, hogy pár napig úgy tegyen, mintha ünnepelne, és ha majd elmúltak a munkaszüneti napok, utcára vagy kevésbé forgalmasabb terekre kidobja a tűleveleit lepergetett fát. Égett rajta gyertya... de minek is? Hiszen jobban világít a villany. Volt csillagszóró, szikrázott, jaj de szép... milyen szép játék a gyermeknek.

Az életről lenne szó karácsonykor, de a kivágott fenyőfák a halálról beszélnek,

némán. A karácsony elmarad. Mert ahol a halált hirdetik a kivágott néma fák, ott nem lehet szó karácsonyról. Nem ez a karácsony! A karácsony elmarad.

Az ajándékvásárlás görcsei nem maradnak el, valamit mindenki igyekszik találni vagy venni, mert így illik, muszáj, kényszer, kikerülhetetlen. Még jó, hogy vannak rugalmas üzletek, ahol majd becserélhető a felesleges zokni vagy a nyolcadik nyakkendő.

A karácsony elmarad. Csak a nagytakarítás nem marad el, a főzés, sütés és a mesterséges hangulat. CD-k és magnókazetták harsogják utcaszerte a műdalok erőltetetten édeskés dallamait, hogy lelkünkbe hazudjanak valami olyasmit, ami csak kommersz, mint a pálinka, íztelen, mint a pattogatott kukorica. Karácsony helyett technikai műtűrök, amelyek pár órási működés után elromlanak.

A karácsony elmarad, az ünnephez illelő neurózis nem. A karácsony elmarad, a karácsonykor szokásos veszekedés nem.

Minden meglesz, amit évek óta megszoktunk, sőt talán több is, mert a nyereszkes fantáziája kimeríthetetlen. Lesz utcai lampion, zene és aranynak mondott kapu. Ki itt belépsz... Hova is lépsz be?

A karácsony elmarad. Mert a karácsony már régen nem arról szól, amiről mi azt hisszük, hogy karácsony.

Honnan is tudnánk, hogy egy latin szót mondunk szlávosan. Csak a tartalmát facsartuk ki, mint a narancsot, és csak üres héj maradt az egészből. Messziről még narancsnak látszik, de kezünkbe véve látjuk, hogy az egész kifacsart, üres és íztelen. Mint a karácsony: messziről még karácsonynak látszik, mert villognak a fények, harsog a „Mennyből az angyal” rockosított változata... messziről kará-

csónynak látszik, közelről kifacsart héj az egész, üres és íztelen, és még a tévéműsor is unalmas.

Latinul még így mondták: inkarnáció. Magyarra így fordítottuk: megtestesülés. Szlávok csengéssel: karácsony. János evangéliuma nyomán mondjuk, hogy „az IGE testté lett”, azaz megszületett a Megváltó. Boltokba rohángálás helyett a betlehemi jászlat kellene keresni, hogy meglássuk a csodát, és lelkünkkel kellene hallani, hogy „dicsőség a magasságban Istennek, és a földön béke és jó akarat az emberekhez”. A pásztorok nyomába kellene szegődnünk, akik halaszthatatlan dolguk és elfoglaltságuk kellős közepén hallották meg az angyali éneket, s addig mentek, addig keresték, amíg csak meg nem találták a Megváltót, és leborulva imádták Őt. Nekik nem maradt el a karácsony!

Vagy odaszegődhetnénk a tudós csillagászok társaságához, akik asztronómiai (csillagászati) tudásuk segítségével értették meg, hogy megszületett a Megváltó, és feltétlenül hódolni akartak neki királyi ajándékokkal, arannyal, tömjénnel, mirhával. Még a ravasz és sunyi politikus Heródes király sem tudta őket megvezetni talmi ígérettel, ők tudós értelemmel figyeltek a csillagok világára és felismerték lelkük törvényét is. Nekik sem maradt el a karácsony!

Csak akkor nem marad el a karácsony, ha a nagyvilág és személyes életünk Megváltóját köszöntjük a szentéjszakán, s leborulva előtte felismerjük, hogy Benne, Vele és Áltata az Isten szeretete érkezett közénk. Sha felismertük, hogy mit hozott az Isten szeretete Jézus Krisztusban, akkor mégsem marad el a karácsony!

RIBÁR JÁNOS

Adventi felelősség

Rajtad is múlik a másik üdvössége vagy kárhozata

Csak az olvassa el ezeket a sorokat, aki keresztyénnek gondolja magát.

Most tehát ahhoz szólok, aki keresztyénnek gondolja magát. Aki a népszámláláskor képes volt arra, hogy nyilatkozatot adjon felekezeti hovatartozásáról. Aki olykor mégis eljön a templomba, húsvétkor, karácsonykor, ha ritkán is, de mégis eljön.

Rajtad is múlik a másik üdvössége, ha pedig nem üdvösség a folytatás, akkor nincs más – sajnos – csak a kárhozat.

Aki keresztyénnek véli magát, annak világosan tudnia kell: rajta is áll vagy bukik, hogy mások hallanak-e a Krisztusról! Hogy Jézus a Krisztus! Hogy Jézus Krisztus a Megváltó, az Üdvözítő, a Messiás, az Isten Báránya, az Emberfia, az Isten Fia! A templomba nem jövő emberek csak az élő hitű keresztyénektől hallhatnak minderről, hiszen a lelkészek nem juthatnak el mindenhova.

Az egyháztörténet misszió fejezete azt tanítja, hogy embertől emberig, lélektől lélekig terjedt az evangélium és híre. Például mielőtt Pál apostol Rómába érkezett, már ismeretlen emberek – a Lélek vezetésével – megalapították az élő hitű keresztyén gyülekezetet az akkori világvárosban. S azt legfeljebb Odaát tudjuk majd meg, hogy kik voltak azok, akik szívükben vitték a krisztushitét a római pogányokhoz! Mert a Krisztusba vetett hit embertől emberig terjed!

Rajtad is áll, vagy miattad is bukik! Rajtad is áll, hogy valaki az üdvösség részese lesz, vagy miattad kárhozatba bukik! Embertől emberig!

Az őszinte, belső, lélekből fakadó meggyőződés vallja, hogy Jézus Krisztus valóban azért jött, hogy Isten Bárányaként magára vegye bűneinket! Megváltó, aki a Sátán rabszolgaságából – nem ezüsttel, nem arannyal, hanem tulajdon szent vérével – kivásárolt bennünket. Botor lenne az a rabszolga, aki jobban ragaszkodna az embernyomorító rabszolgasághoz, mint az üdvösséges szabadsághoz.

Krisztus azért jött, hogy legyőzze a halált, hisz' feltámadása – ez logikus – a halál halála. Feltámadása diadal a halál felett, s ezt a győzelmet megosztja velünk!

Advent komoly figyelmeztetése ez: Krisztus újra visszajön, de akkor már az Utolsó Ítéletre! Akkor mindenkinek számot kell adnia az életéről, hitéről, lelkéről, tetteiről.

Azok, akik keresztyéneknek mondták magukat, ezzel a kérdéssel is szembesülnek majd: vallást tettünk-e az Úr Jézus Krisztusról, mindenki megváltójáról, vagy csak névleges keresztyénként hallgattunk-e? Nagyon nagy szerepe lesz az Utolsó Ítéletben annak is, hogy volt-e őszinte vallástételünk a Krisztusról, hitelesen és hihetően beszéltünk-e róla?

A keresztyén, azaz a Megváltó Krisztusba vetett hit embertől emberig, szívtől szívig, lélektől lélekig terjed! Néma keresztyénnek Megváltója sem érti a szavát!

Ezért rajtad is múlik a másik ember üdvössége vagy kárhozata! Viszed-e élő krisztushitét az orosházi pogányok felé? Ehhez a lelkészek kevesek. S a néma keresztyénség csak látszatkeresztyénség. Krisztus ítélőszéke előtt számot kell majd adnunk – sok minden mellett – arról is, hogy hány embernek adtuk tovább a hitünket?

Legalább a gyermekeinknek tovább adtuk? Legalább a családtagoknak tovább adtuk? Legalább a rokonok között tovább adtuk? Legalább a szomszédok felé tovább adtuk? Hívtuk csak egyszeris őket az istentiszteleti vagy egyéb alkalomokra?

Az már nem ránk tartozik, ha az általunk meghívottak elutasítják Istent és a szent dolgokat! Mi csak hívunk, de nem erőszakolunk! Hívunk azonban szükségessé. Feladat. Küldetés. Ha erre a mi szívből jövő hívásunkra elutasító nem a válasz, az a meghívott válasza. Ha élő hittel hívtuk őt, de nemet mondott, és újra nemet mond, akkor már nem rajtunk múlik az ő örökkévalóságának helyszíne. Az akkor már az ő akarata.

Adventi feladatunk nemcsak az, hogy időhöz kötött eszközökkel felkészüljünk karácsony megünneplésére (karácsonyfát, mákosbejglit, ajándékokat vásárolva), hanem élő krisztushitünket tovább adva.

Boldog lehetsz, ha teljes szívvel valod szavait, hiszen akkor örömmel várhatod az egyetlen Hatalmasság, az Úr Jézus Krisztus visszatérését az Utolsó Ítéletre!

Figyelem, ezek az Úr Jézus Krisztus szavai:

„Aki tehát vallást tesz rólam az emberek előtt, arról majd én is vallást teszek mennyei Atyám előtt, aki pedig megtagad engem az emberek előtt, azt majd én is megtagadom mennyei Atyám előtt.” [Mt 10,32–33] „Ha megtagadjuk, ő is megtagad minket.” [2Tim 2,12b]

RIBÁR JÁNOS

Háromkirályok

Amikor ezek a sorok papírra kerülnek még ősz van, szép novemberi ősz. Kinn a határban a kukoricákat még arany cső húzza. Miközben szemünkben őszi virágok mosolyával sétálunk a falevelek színes szőnyegén, még nehéz az elkövetkező karácsonyra összpontosítani gondolatainkat.

Jézus születésének keresztyén ünnepe lassan mégiscsak elközelít. Az ünnep, amely egyszer egy évben közelebb hozza az embereket egymáshoz. Bizalmat, meghitt hangulatot, az együvé tartozás érzését kelti, csilapítja a félelmeket és oldja a szorongást mindannyiunkban.

Bevett szokásaink szerint majd ismét a karácsonyfák alatt bontogatjuk a szeretet becsomagolt üzeneteit. Felvedve eközben, hogy eredetileg maga a Gyermeke volna az ajándék, felnőtteknek szóló; s a Háromkirályok sem játékokat hoztak, hanem aranyat, tömjént meg mirhát, ami hát, valljuk meg, nem gyereknek való.

Azok a fiatalok, akik egyre idegebb világban, egyre több ajándékkal nőnek fel, vajon a gyermekeiknek milyen mesét mondhatnak el? És az öregek karácsonya? Tudhatóan másfélmillió ember él egyedül ebben a kicsiny kis hazában. „*Se aranydió, se angyalhaj, se szaloncukor. / Csak volt a régi békeidőben, / de nekem már a tavalyelőtt is békeidő...*”

A Jézust követők ilyentájt már több mint kétezer éve a karácsony felé vezető úton járnak, finom nyomokat hagyva a végtelen idő és az emberi emlékezet nagyon is véges homokösvényein. A Háromkirályok: Gáspár, Menyhért, Boldizsár is így balagtak Betlehem felé, csak nekik valaki megnyitott egy fényes csillagra néző égi ablakot.

Nagykarácsony – felénk régebben így emlegették az év legszebb ünnepét. December vége felé talán majd hó esik vagy havas eső, de sűrűn, s a szemközti házak eltűnnek majd a függönye mögött. De az is lehet, hogy a karácsony álomgázlókon át közelít, s talpig sugárzó fényben, reggelre ott áll a kapuk előtt.

Ünnepeljünk hát ismét egymás örömet keresve, a lelki békesség reményében.

VERASZTÓ ANTAL

Adventi esték

Vegyük ismét birtokunkba a napnak azt az értékes részét, amelyet már-már elvesztettünk – az estét.

Szerettem! Az előttünk álló egyre sötétebb hónapok ismét alkalmat hoznak arra, hogy a természet sötétségében (és a minket körülvevő lelki sötétségben is) felragyogjon fölöttünk, körülöttünk, bennünk a Fény.

Adventi esték. Vannak emlékeim abból az időből, amikor Győri Gáborék még itt voltak. Akkor még volt esti istentisztelet, és úgy emlékszem, ezek után invitáltak néhányunkat magukhoz, ahol családi közösségben, gyertyafény és tea mellett énekeltek, beszélgettünk, imádkoztunk. Mély nyomot hagyott bennem az a néhány alkalom.

Mi is próbáltunk ilyesmit valamelyik esztendőben. Aztán kimaradtak évek, majd újra kezdtük. Most is szeretnénk adventi estéken minél többször, minél többekkel találkozni. Együtt lenni meghitt közösségben. Együtt várni az Úr érkezését.

Hogyan készül egy adventi este? Szükséges hozzá néhány ember. Legalább kettő vagy három, de lehet ennél több is – akármennyi. Közülük legalább egyvalaki legyen, aki kész a maga otthonát megosztani a többivel arra az időre.

Szükséges egy viszonylag nyugodt hétköznapi vagy vasárnap este. A belső elmélyüléshez, közös lelki élményhez előnyös a külső sötétség – ezt az évszak bőségesen biztosítja számunkra.

Kell továbbá egy kellemes szoba, ahol körben le lehet ülni. Lámpafény vagy gyertya. Ki kell küszöbölni a külső zajokat és más mesterséges látványokat, mint pl. a tévé, magnó, videó, számítógép.

Ami lehet, de nem feltétlenül szükséges: tea és hozzá harapnivaló. Gitár vagy más hangszer, vagy csak az énekelni kész hangszálak.

Mindezek után már csak a szívünket kell előkészíteni, és várni – először a vendégeinket, majd pedig együtt, hogy a Lélek érkezzen meg hozzánk. Akinek mindez megnyerte a tetszését, az lépjen bátran! Készítse fel az otthonát, válasszon ki egy estét, és szóljon valakiknek! Szomszédnak, barátoknak, rokonoknak, osztálytársnak. És ahol csak ketten-hárman összegyűlnek Krisztus nevében, ott jelen lesz Ő is. És ahol tizen, húszan vagy még többen összegyűlünk az Ő nevében, Ő is ott lesz közöttünk.

NAGY ERVIN

Miért győzött Bush?

A legutóbbi amerikai elnökválasztáson Bush azért győzhetett, mert sikerült maga mellé állítania az evangéliumi irányzat nagy részét, akik 70 milliónyian vannak Amerikában. Ezt úgy sikerült elérnie, hogy középpontba állított olyan etikai kérdéseket, mint a homoszexuálisok házasságának alkotmányos tilalma és az abortuszellenesség. Kik ezek az emberek, akiknek ilyen döntő szava volt az USA, közvetett módon a világ sorsára. Kik ők? Miben hisznek?

Az evangéliumi kifejezés ma egy teológiai irányzatot jelöl. Képviselői a Jézus Krisztussal való személyes kapcsolatot hangsúlyozzák, és a Szentírásra mindenek felett való tekintélyként néznek. Ez egy személyes jellegű önmeghatározás. Amikor teológiai irányzatról beszélek, ki kell emelnem, hogy ez nem felekezeti jellegű. A mozgalom felekezeti közösi vagy felekezetek feletti ökumenikus mozgalom. Az irányzat az angolszász országokban a legelterjedtebb. Ez talán annak köszönhető, hogy az irányzat jelenleg kiemelkedő teológusai mind angol anyanyelvűek. Az irányzatnak más nyelvű teológusai is vannak, így a német nyelvterületen is megtalálhatók. De hatásuk ma még nem olyan látványos, mint Angliában vagy Amerikában.

Az angol „evangelical” szót háromféleképp lehet magyarra fordítani: evangéliumi, evanglikál és evanglikus. Ez utóbbi persze leginkább félreértésből ered, mert angol nyelvterületen az evanglikusok nem egyszerűen „evangelical”-nak nevezik magukat, hanem „evangelical lutheran”-nak. Ez a szóösszetétel még egyházunk angol elnevezésében is szerepel: Evangelical-Lutheran Church in Hungary. Az evanglikál szónak az eredete a reformáció korába vezethető vissza: akkor azokat nevezték így, akik a római egyház hittételei helyett bibliai hitet és gyakorlatot követtek. Előbb a francia „évangélique” és a német „evangelisch” kifejezést használták, ami annyit jelentett, hogy evangéliumkövető. A reformáció egyházait mégsem ezzel a szóval szokták jelölni, mivel az 1529-es speyeri birodalmi gyűlés után inkább a „protestáns” kifejezés terjedt el.

Amerikában nagy hatású evanglikál teológus volt az 1700-as években, a nagy ébredés idején, Jonathan Edwards. A 19. századból William Wilberforce-t kell kiemelni, aki az evanglikálizmus társadalmi felelősségét reprezentálta, mivel részt vett a brit birodalom területén a rabszolgaság felszabadításának elérésében. Nagy

evangélizátora volt a századnak Angliában Charles H. Spurgeon, Amerikában Charles Finney és D.L. Moody.

A 20. század legelején feltűnt egy mozgalom, a fundamentalizmus, melyet gyakran össze szoktak keverni az evangéliumi irányzattal. Az elzárkózás helyett evangélizációra van szüksége a világnak, mondta Carl F. Henry. Az antiintellektualitással senkit sem lehet meggyőzni. Az 50-es és a 60-as évek a nagy evangélizációkkal teltek. Legáldottabb prédikátora Billy Graham volt. 1976-ot a Newsweek magazin az evanglikál évének nevezte, mivel akkor az elnök, Jimmy Carter, újjászületet keresztyén volt. Az eredménye az egésznek az lett, hogy a média érdeklődése megnőtt.

Tehátösszegzésként el lehet mondani, hogy az evangéliumi mozgalom magába integrálja a protestantizmus örökségét, és a katolicizmusból elfogadja mindazon dolgokat, amelyeket a reformátorok elfogadtak, viszont szemben áll a protestantizmus liberális irányzatával, mivel az – álláspontja szerint – leeredukálta a keresztyénség alapvető tanítását.

Álljon itt pontokba összefoglalva mi hisznek ők:

1. A Szentírás legfőbb tekintélye. Az istenismeretünk ebből származik. A keresztyén életbenvezető szerepe van.

2. Jézus Krisztus felséges volta. Inkarnálódott Isten és Úr a bűnös emberiség megmentéséért. Jézus feláldozta magát Istennek a mi bűneinkért.

3. A Szentlélek uralma, aki különböző fontos szolgálatokat végez.

4. A megtérés szükségessége. Közvetlen találkozás Istennel, melyet Isten hoz létre.

5. Az evangélizáció szükségessége. Ez az egyes keresztyéneknek és az egyháznak is feladata.

6. A keresztyén közösség fontossága. A gyülekezet lényege a hívők közössége.

Ezeket a pontokat egy magyar evanglikus is elfogadhatja. Ezek után természetesen nem lesz senki elvakult Bush párti. Amerikában is csak úgy szavaztak az emberek, ahogy nálunk szokás: a kisebb rossznak látszó jelöltre szavaztak. Az embernek csak egyetlen tökéletes választása lehet: maga az élő Úr Jézus Krisztus.

LACZKI JÁNOS
segédlelkész

Igei felszólítás: imádkozzatok egymásért!

Az imádkozás Isten különös ajándéka számunkra. Olykor felmerül a kérdés, hogy milyen is a helyes imádkozás, és kitűnő lelki könyvekből is sokat lehet tanulni erről a titokról, de maga Jézus és Pál apostol is tanított imádkozni.

Az imádság egy nagyon fontos kategoriája a másokért mondott imádság, és Pál apostol tanítása szerint van egy speciális imádkozási feladat is, amit a keresztény emberek csak mérsékelten, visszafogottan gyakorolnak. Olvastam, hogy a hírhedt Rákosit egyszer figyelmeztették arra, hogy van egy egyházi rendelet, amely szerint az ország vezetőiért imádkoznak a papok. A buzgó elvtársi kopók intézkedést sürgettek a nagy mogultól. Rákosi arca elsötétült, a kirobbanó düh látszott rajta feszíteni, majd meggondolta magát és azt mondta: hagyjátok, hátha hasznunkra lesz.

Más kérdés, hogy nem úgy történt. Rákosi és utódai nem tudják és soha nem értik meg, pillanatnyi győzelmeik ellenére soha nem maradhatnak hatalmon, miközben az egyház – sokszor nyomorúságban – mindig élni fog – legalábbis az örök beteljesedésig – itt a földön.

Pál apostol a Róm 13,1-ben ezt írja: „Minden lélek engedelmeskedjék a felső hatalmasságoknak, mert nincsen hatalmasság, hanem csak az Istentől és amely hatalmasságok

vannak, az Istentől rendeltettek.” Természetesen az apostol még nem ismerhette a demokrácia mai váltólázás hatalomforrását, hogy hol az egyik, hol a másik oldal van hatalmon, de ettől még megalapozott az igei utasítás, hogy imádkozzunk az ország vezetőiért. Azért, hogy hitetlen elvakultság helyett Isten dolgait tartsák mindennél fontosabbak, és ezt imádságban akkor is hangoztatnunk kell, ha tudjuk, hogy alapjában véve rendkívüli naivitás ez a lelki beállítottság. De könyörgéseinket gyermekei naivitással kell Isten elé vinni.

Így imádkozott egy ismeretlen testvérünk a múlt század húszas vagy harmincas éveiben az ország vezetőiért, és ez nekünk is jó minta lehet:

„Örök Isten, édes Atyánk, az emberi közösség rendjét Te alkottad úgy, hogy hordozzuk egymás terhét, hogy egyik élet a másikért felelős legyen Előtted.

Kormányokat, vezetőket te állítottál a nép fölé, hogy ezekért feleljenek egyszer.

Mivel a magasságban járókhoz van legközelebb a mélység, mivel a legnagyobb súlyt hordozók roskadhatnak le leghamarább, bízódással és szeretettel emelem föl imádságom szavát előljáróinkért, vezetőinkért, bennünket kormányzó hatóságainkért.

Mutasd meg NEKIK napról napra, hogy

az ő uralkodásuk a mindenkiért való szolgálatban áll. Óvd meg őket attól, hogy elbizakodjanak. Hiúságot és dicsekvést távoztass el a szíveikből.

Hűséges sáfárokként számoljanak el a reájuk bízott kincsekkel és a reájuk bízott lelkekkel. Akik törvényt hoznak nekünk, érezzék meg a Te akaratodat. Akik ítélnék bennünket, a Te országod törvényeit olvassák el és írják a szíveikbe. Akik parancsolnak nekünk, örök parancsaidnak engedelmeskedjenek. Akik előttünk járnak, legyen azoknak fényes példaadás az életük. Úgy járjanak közöttünk, mint pásztorok, védelmezők, bölcsek. Ha kell, tudják megáldozni az életüket, ha kell, tudják fájdalom nélkül a vezetést átadni azoknak, akiket helyükre küldesz. Teljék meg szíveik Jézus bölcsességével. Legyen a mi Urunk az ő pásztoruk és kormányzójuk. Ámen.”

Bizony, elmondjuk, azért kell imádkoznunk, hogy ilyenek legyenek a vezetőink: akik megértik, hogy életük szolgálat és nem a meggazdagodás alkalma. Olyan országos és helyi vezetőkért imádkozunk, akik ismerik Isten Országának törvényeit, és megszívlelik azokat, akik élete példaadás, akik pásztorok, védelmezők, bölcsek... pontosan úgy, ahogy ebben az imádságban imádkozta egy testvérünk valamikor a múlt század első felében.

RJ

Sikerek és kudarcok

Van egy mondás, miszerint az Isten ad annyi sikert, hogy el ne csüggedjünk és ad annyi kudarcot, hogy el ne bízzuk magunkat. Ez a mondás bár nem bibliai ige, mégis nagy igazság, és jól tükrözi az elmúlt négy hónapi szolgálatomat.

Első teendőm a hetenkénti istentiszteleti rend újbóli bevezetése, és a három leánygyülekezet istentiszteletei időpontjának összehangolása volt. Rákóczi-telepen a havi egyszeri istentiszteletről álltunk a heti rendszerességre. Szeptemberben Isten igen megáldotta a hitoktatás – több év szünet utáni – beindítását. Részt vettem az évnitőkon és a szülői értekezleteken is bemutatkoztam. A hitoktatásra több mint 30-an jelentkeztek a három leánygyülekezetben. Egy-két kivételtől eltekintve szorgalmasan jönnek a hittanórákra. Ezen kívül az evangélikus iskolában is tartok hittant a gimnazisták számára. Közülük páran rákóczi-telepiek, illet-

ve kardoskútiak.

Októberben mindhárom leánygyülekezetben elindultak a házi bibliaórák, melyeken olyanok is ott vannak, akik a templomi istentiszteletet egészségügyi okokból nem tudnák látogatni. Ezek az alkalmak kéthetente vannak. Itt lehetőség nyílik a kérdezésre és az együttes imádkozásra.

A vasárnap istentiszteletek látogatottsága megduplázódott. Rákóczi-telepen volt olyan vasárnap, amikor közel 40-en voltunk. A heti templomba járás nem sajátsága az evangélikusságnak, ezen változtatnunk kell.

Sok pozitív tapasztalat után megdöbentett az, hogy hogyan fogadtak Rákóczi-telepen, amikor házról házra megpróbáltam feltérképezni a jelenlegi evangélikusságot. Több helyen kiabálva becsapták előttem az ajtót, meg sem hallgattak. Kevés helyen volt olyan, hogy udvaria-

san utasítottak el. Az evangélikusság fogyása – az elhalálozások és az elköltö-zések miatt – számottevő. A nagy ellenállás igencsak elgondolkodtatott, és sajnos pontosan tükrözi az elmúlt népszámlálás eredményét.

Szolgálatomban nagy erőt ad az, hogy a maroknyi hűséges egyháztag mindhárom leánygyülekezetben segít erőfeszítéseimben, hogy általunk Isten újra életet lehelyen ezekben a közösségekbe.

LACZKI JÁNOS
segédlelkész

Istentiszteleti rend

- Szentetornyán minden vasárnap 8.30 órától.
- Rákóczi-telepen minden vasárnap 10.00 órától.
- Kardoskúton minden vasárnap 14.00 órától, kivéve a hónap első vasárnapját, ilyenkor református istentisztelet van.

Angyalka

Feketén készülődött a karácsony. Reggel óta szünet nélkül csorgott az eső, s a kisváros csatakos utcáin hideg köd tapadt a házfalakhoz.

Az emberek föltúrt gallérral, morcosan siettek, s ázott, ócska ruháikban még soványabbaknak és éheesebbeknek látszottak, mint máskor.

A rendőrség épületében rosszkedvű homály uralkodott. A főnök indulatosan csapkodta az ajtókat egész nap, s az írnok behúzott nyakkal hajolt az asztala fölé, csak lopva mert néha a faliórára pislogni. Iszonyú lassan mászott az idő.

Öt perccel négy előtt a főnök kilépett a belső irodából. Kabát volt rajta és kalap. – Kimegyek levegőzni, Krájin! – mordult rá az írnokra. – Ha ötig nem jövök vissza, hazamehet. Jelentés?

A sovány írnok buzgó igyekezettel szökött föl a székéről.

– Semmi fontos, főnök úr. Az öreg Garami két hete nem jelentkezett... A hatalmas rendőrfőnök hangja úgy csattant a nyaka közé, mint a mennydörgés. – És ezt csak most jelenti? Behozatni a vén bitangot! Büntetőcellába vele! Tán azt hiszi a vén semmirevaló, hogy amiért törvényszéki bíró volt annak idején, most nem

kell engedelmeskedjék a törvénynek? Majd megtanítjuk! Ahelyett, hogy hálás lenne, amiért kiengedték a munkatáborból, s megúsza annyival, hogy hetenként egyszer jelentkeznie kell! Most már az is sok neki! Mihelyt bejön a járőr, küldje ki utána! Érti?

– Igenis – hebegte az írnok.

A főnök haragtól fújtatva kidübörgött az irodából. Az ajtót döngve csapta be maga után. Kint esett, esett az eső. A hatalmas úr föltúrta kabátján a gallért, s lassú léptekkel megindult az utcán. A ködszagú, nyirkos levegő jólesett, s ahogy zsebre dugott kezekkel, maga elé bámulva haladt, megpróbált nem gondolni semmire. Arra sem, hogy karácsony van. A múltira sem. Semmire. De a léptei súlyosak voltak, s a vállait valami nyomta láthatatlanul. Ázott kis olcsó ruhában sovány leányka haladt előtte az utcán, vállán karácsonyfát cipelt. Alig lehetett több tíz esztendősnél. Nagy volt számára a fenő, és nehéz, alig vonszolta magát alatta. Harisnyátlan, vörösre fázott lábán nagy, elnyűtt munkásbakancsot viselt. Időnként megállt, letette a fát, és kékre fagyott kezeit a szájához emelte. A rendőrfőnök lassan utolérte, és megállt mellette.

– Kinek viszed azt a fát? – kérdezte haragosan.

A leányka ijedt szemekkel nézett föl reá. Szemei kékek voltak, és nagyok. – Haza, nagyapóhoz – rebegette félénken. – Nagyapó beteg. A temető szélén vágtam. Nem szabad?

– Mért ne lenne szabad? – morogta a főnök bosszúsan. Valami furcsa, megmagyarázhatatlan érzés fogta el, ahogy azokba a kék szemekbe nézett. – Hol laktok?

– A Rigó utcában.

A hatalmas ember körülnézett. Üres volt az utca, és félig már sötét. Hirtelen lehajolt, és megmarkolta a fát. – Majd én viszem – dünnyögte valami furcsa szégyenkezéssel hangjában. – Nehéz neked.

A kislány ámulva nézett föl reá, a szemé ragyogott: – Milyen jó ember maga!

– Gyere! – morogta a főnök, és megindult a Rigó utca fele, vállán a fenővel. Szó nem esett közöttük egész úton. Egy ház előtt a leányka megállt.

– Itt lakunk – mondta –, hátul...

A főnök is megállt, és a fenőt letette maga mellé a falnak támasztva. Szótlanul nézték egymást egy pillanatra.

– Köszönöm, hogy olyan jó volt... – kezdte a leányka bizonytalanul, de a rendőrfőnök legyintett. Szinte gorombán mondta:

– Ne köszönj semmit! Csak emlékeztetlek valakire, ennyi az egész. Nekem is volt egyszer egy kislányom, olyan, mint te... A goromba hang furcsán ellágyult, s

Lépegetve az időben...

Az íróember is csak olyan közönséges halandó, mint embertársai, legfennebb több időt tölt el olyan „felesleges” dolgokkal, mint olvasás, bölcsekedés, tudatosan hallgatja mások elmélkedéseit stb. Ez azonban nagyon fontos számára, mert így tudja igazolni vagy cáfolni saját véleményalkotását – avagy ilyen ronda szóval szólva –, az írásfolyamat „produkcióját”, a művet.

Az íróembernek is vannak jó és rossz napjai. De hát ilyen az élet. Ám mégis megszületik a könyv, ami öröm. A nemrég megjelent „Egy város illata” című könyvem erdélyi bemutatójának első átlomása volt november 5-én Nagyváradon. Öröm volt a találkozás a sok-sok érdeklődővel, a nagyváradi magyarokkal, akik ugyancsak átéltek vagy még mindig átélik mindazt, ami a könyvben írva van.

Túl az örömen, most is van üröm. Egy helyen azt írtam: „Alattvalónak születtem...” S meg is hagytak ebben, mindig éreztetik/ték velem és az erdélyi magyarokkal, s minden magyarral, akit Trianon kiszakított az anyanyelvéből.

S most is intő dolog történt. Október 25-én Nagyváradon a „Román Katona szobránál” állami, ünnepi megemlékezést tartottak, amikor ellátogatott ide is Iliescu államelnök és Nastase miniszterelnök. Az ünnep lényege Románia felszabadítása a megszállóktól (értsd: magyaroktól). Ugyanis 1944. október 25-én a szovjet és román csapatok bevonultak Nagyváradba, s ezzel visszaállt az 1920-ban eldöntött rend: Szatmár megye eme része ismét Románia. A szónok hangsúlyozta, hogy az utolsó barázda ismét visszatért Romániához. Elűzték a megszálló magyar csapatokat, amihez még hozzátették, hogy véres harcok árán történt meg a visszafoglalás. Természetes, hogy az eseménynek helyt adott a román tévé is, kiemelve a súlyos küzdelmet. Mindez a többségében magyarul Nagyváradban hangzott el, mintegy gerjesztve a Ceausescu-kor demagóg magyarellenes érzelmek megnyilvánulásait. Bűnös magyarok, megszálló, elnyomó magyarok, akik... dehadd nefolytassam!

Mi van? Itt mégiscsak megállt az idő?

Keveset írtam meg könyvemben? Folytatni kell a történetet! Özönlöttek bennem a kérdések. Igaz a helyi sajtó (Nagyvárad és Vidéke hetilap) feltárta, hogy mennyire csak a tények elferdítéséről van szó most is. Ugyanis Nagyváradon nem volt semmilyen harc. A románok besétáltak a városba. Mindezek csak tények, történések, amiket mostanában megéltem.

És az idő lépeget tovább. Vajon hogy dönt az anyanyelvem: visszafogadja elszakított testvéreit? Kérdezték is sokan aztán, hogyan fognak szavazni december 5-én az anyaországi magyarok? Kérdezték sokan, hogy akik olvasták könyvem, azok igent mondanak-e? Mondom, remélem.

De ha nem is olvasták még, bizakodom, hogy sokan, nagyon sokan igent mondanak. Önmagunk arcucsapása lenne, ha nemet mondanának. Én mindenképpen igent mondom. A sok-sok igen lenne a legszebb ajándék karácsonyra a határon túlimagyaroknak.

FÜLÖP BÉLA

☞ a leányka csodálkozva nézett föl a nagy, erős emberre.

– Hol van most? – kérdezte.

– Meghalt.

Csönd volt a szó után, mély és sötét csönd, csak az esőt lehetett hallani, ahogy alácsorgott aháztetőről.

– Akkor az égben van – szólalt meg a kislány tárgyilagosan. – Ott van az én apukám is, meg anyukám is. Biztosan együtt vannak ott most, és a maga kislánya az ő kislányuk ott fönt... Nem jön be? – kérdezte hirtelen. – Nagyapó örvendene, s én is... Segíthetne nekem földészíteni a karácsonyfát... Aztán énekelnék egy kicsit, ahogy karácsonykor szokás...

A nagydarab ember lehajtotta a fejét, és egy pillanatra félrefordult. Mintha egy könnycseppet törölt volna ki a szeméből. Aztán lehajolt a fenyőfáért.

– Gyerünk hát! – mondta, és a hangja furcsa volt, mély és halk, és egészen más, mint azelőtt. A leányka kinyitotta a kaput, és előrement. Megkerülték a házat.

– Még azt sem tudom, hogy mi a neved – szólalt meg a rendőrfőnök, mikor a hátsó ajtóhoz értek.

– Angyalka – felelte a kislány, és kezét rátette a kopott kilincsekre – így szólítanak az emberek. Egyébként Rozi a nevem, csúnya név, ugye? Legyünk csöndesen, hátha nagyapó alszik...

Óvatosan kinyitotta az ajtót és belesett. – Jöjjen! – suttogta halkán. Aztán elakadt a szava és egy pillanatig döbbenve nézett. – Valami baj van? Beteg talán?

A rendőrfőnök halálos sápadt volt, és reszketett. S a szemei... a szemei olyanok voltak, mint azé, aki kísértetet lát. – Beteg? – ismételte meg a leányka ijedten a kérdést. A rendőrfőnök megrázta a fejét, és szótlanul belépett a nyitott ajtón, vállán a karácsonyfával.

A szegényesen berendezett szűk kis szobában egy árva villanykörte égett, fénye hideg volt, és kietlen. A szoba sarkában ócska vaságyon fehér hajú, sovány öregember aludt a falnak fordulva. A főnök odatámasztotta a fenyőfát a fal mellé.

– Nincs tűzrevalótok? – kérdezte dörmögve, és állával a sarokban álló kis pléh-kályha felé bökött. A leányka betette az ajtót.

– Van egy kevés, de takarékoskodni kell vele – súgta. A szekrény alól előhúzott egy fából készült karácsonyfát, és az asztalra tette. – Idetesszük a karácsonyfát, jó? A főnök föltette a fenyőfát a talpra. A leányka kinyitotta a szekrényt, és elővett egy papírdobozt. – Amíg nagyapó alszik, földészítjük a fát – súgta, és odatette a dobozt az asztalra. Használt karácsonyfadísz volt benne. A szekrényajtó nyikorgására az öregember ott az ágyon megmozdult, köhögni kezdett, majd nehézkesen átfordult a másik oldalára. Szemei lassan megnyíltak, és keres-

ve tapogatták végig az aszobát. Aztán megakadtak a rendőrfőnökön, és nem mozdultak tovább.

– Nagyapó – újságolta a kislány lelkendezve –, ez a jó bácsi segített nekem hazahozni a fát! Nagyon jó bácsi, nagyapó, neki is van egy leánykája fönt az égben, ahol anyuék vannak, és én behívtam, hogy legyen velünk karácsony estéjén... Ugye, jól tettem, nagyapó?

– Jól tetted, Angyalka – felelte az öregember halkán, anélkül, hogy levette volna szemét a rendőrfőnök arcáról. – Tessék leülni, rendőrfőnökúr...

Köhögés rázta meg, görcsös, csúnya köhögés. A rendőrfőnök néhány pillanatig döbbenve, hamuszürke arccal nézte. Aztán lassan odament az ágyhoz.

– Nem tudtuk, hogy beteg, Garami úr – mondta halkán. – Hívatott orvost? A volt törvényszéki bíró megrázta fejét a gyűrött párnákon.

– Kár nekem az orvos – hörögte –, tudom én azt. Az idő eltelt fölöttem. Mindannyiunk fölött eltelik egyszer. Ebben az egyben nincs különbség közöttünk.

A köhögés miatt alig lehetett megérteni a szavait. A rendőrfőnök lassan leült az ágy melletti székre, és arcát a tenyerébe hajtotta. Csönd volt, csak a beteg ziháló hörgése hallatszott, s az ezüstpapírláncocskák halk nesze, ahogyan a kislány ott az asztal mellett egymás után aggatta őket a karácsonyfára.

– Három gyertyavégem is van még! – szólalt meg boldog, csilingelő hangon, mikor befejezte a díszítést. – Csak átszaladok Sánta nénihez gyufáért, s aztán karácsony lesz, és énekelünk!

Alig csukódott be mögötte az ajtó, a beteg megszólalt megint. Rekedten, akadózva: – Meghalni... nem rossz... az olyannak, mint én vagyok... csak... azt tudnám... Angyalkával mi lesz? Mi lehet belőle a maguk világában... rendőrfőnök úr... az Angyalkából?

A rendőrfőnök néhány percre hallgatott. Amikor megszólalt, a hangja komoly volt, és szelíd:

– Nekem is volt egy leánykám – mondta. – Angyalkának hívtuk őt is. Ekora volt éppen, amikor... amikor meghalt. Aháború vitte el...

– Sok mindent elvitt a háború – felelte a beteg.

– A családomat – mondta a főnök, és a hangja keserű volt.

– Az enyémet is... csak ő maradt, Angyalka. Kinek maradt? – tette hozzá a kérdést zihálva. – Nekem, aki elmegyek?

Aztán csönd volt a két magányos ember körül a szobában. Az emlékek árnyéka ránehezedett a csöndre, sötét, fekete, vérbe fagyott árnyékok, s az asztal közepén álló árva kis karácsonyfán didergett az ócska ezüstdísz.

Könnyű, futó léptek hallatszottak

kint, s a rendőrfőnök hirtelen fölkapta a fejét. – Miatta ne aggódjék, Garami úr – mondta sebesen, s a hangja rekedt volt és fojtott –, Angyalka az én leányom lesz, örökbe fogadom... Az ajtó megnyílt.

– Itt a gyufa! – csilingelte örömtől lelkesen a kislány. – Most meggyújtom a gyertyákat, nézzék! A csöndben hallani lehetett a gyufa sercegését.

Az öregember feje lassan megmozdult, s egy kép felé fordult a falon. Katonatisztet ábrázolt a kép. – Ez volt az apja – motyogta halkán.

A rendőrfőnök ránézett a képre, aztán lehajtotta a fejét. – Magának ellensége volt... – suttogta a beteg lázas szája. A három kis gyertyacsonk apró, sárga lánggal égett a karácsonyfán. Félénk, szomorú kislángok voltak, de égtek mégis.

– Most énekeljünk! – szólalt meg a kislány a karácsonyfa mellett.

A rendőrfőnök fölállt: – Kezdd el, Angyalka! – mondta szelíden.

Mikor a rendőrfőnök durván berúgta a Garami-lakás ajtaját, döbbenve torpant meg a küszöbön. A hatalmas és félelmetes rendőrfőnök ott állt összetett kezekkel egy olcsó kis karácsonyfa előtt, mellette egy vézna, csillogó szemű leányka, és együtt énekeltek a karácsonyi dalt. Az ének elakadt, a leányka szeme nagyra nyílt, ijedtre, az egyenruhák gombjai hidegen csillogtak.

– Tegyétek be az ajtót! – mordult rá a rendőrfőnök az őrájatra. – Nem látjátok, hogy karácsony van? – Aztán intett. – Énekeljete!

Ezüstös, tiszta csengésként emelkedett föl Angyalka hangja a fütetlen, szegényes szobából, föl, föl a magasságos ég felé, s néhány pillanatig egyedül szálldosott, mint egy árva, Istenhez menekülő galamb. De aztán lassan, tompán, mintha mély és sötét pincéből jött volna, követni kezdte énekét a férfiak dörmögő hangja is, s a dal hömpölygött, áradt, nőtt, emelkedett, míg végül is egyetlen hatalmas zsolttárrá forrva betöltötte a szobát, s az egész sötét, hideg világot. S a három kis pislákoló gyertyavég fénye szelíden csilant meg a marcona férfiak megkönnyesedő szemeiben.

A beteg vénember ott hátul az ágyban lehunyta az szemeit.

– Valami mégis megmaradt – suttogta halkán –, az emberi szív. Köszönöm, Isten...

WASS ALBERT

Forrás: Wass Albert: Valaki tévedett, Mentor Kiadó, Marosvásárhely, 2003

Mind az íróra, mind a kiadó gondos munkájára örömmel hívjuk fel az olvasók figyelmét. Nagyon szép karácsonyi ajándék a Mentor Kiadó Wass Albert életmű-sorozata.

Egyházi épület a Győry Vilmos tér és a Kossuth Lajos utca sarkán

A kik évtizedek óta nem jártak nálunk, alig ismernek a városra. Régi házso-
rok lebontásának, hatalmas építkezések-
nek, a településszerkezet jelentős átala-
kulásának lehetnek (velünk együtt) ta-
núi. A változások nem mindig jelentettek
előnyt a mai városkép szempontjából.

Ha a múlt század első évtizedeire ki-
alakult városmagból nem maradtak vol-
na meg a templomok, az evangélikus pa-
rókiák, egy-két iskola, néhány középület
(a régi posta, a bíróság, a könyvtár, a föld-
hivatal, a Gémes-palota, a Tóth-malom
stb.), akkor idegenként kóborolhatna az
innen elszármazott vendég, az egész or-
szágban egyforma, jellegtelen, napjaink-
ra itt-ott lepusztult lakótelepi épületek
között. Mert sajnos megsemmisült az
1847-ben épített Külley-ház, az 1875-ös
Alföld Szálloda, az 1895-ös érdekes, főut-
cai Sonnenfeld-ház, és sok hangulatos,
barátságos, napsugaras faormú, illetve
paraszt barokk épületünk, népi építésze-
tünk már soha vissza nem hozható em-
léke.

Igaz, a régi településnek is Orosháza
volt a neve, meg ma is az. De kicsoda kü-
lönbség! Szerencse, hogy máig áll az egy-
kori Orosházából a Győry Vilmos (az épí-
tésekor Kossuth tér) és a Kossuth Lajos (Er-
zsébet királyné) utca sarkán az idestova
száz éve felépült, városképi jelentőségű
egyházi épületegyüttes is.

Ennek a megvalósításáról szeretnék
szólni rövid közleményemben. Ugyanis
most, 2004. június 1-jétől július 7-ig elbon-
tották a szomszédos telken álló, eddig
megmaradt 120–140 éves Kossuth utca
2–4. számú két üzletházat. Így a Könd ut-
cától a városközpontig nem maradt meg
a régi házakból csak az evangélikus egy-
ház által 1910–1911-ben felépítettett, úgy-
nevezett üzlet- és bérpalota.

A nyári nagy épületszanálás okozta
porfelhőket látva többen feltették a kér-
dést nekem, aki az egyházi épületben ta-
lálható könyvesboltban dolgozom, hogy
ezt a sarki házat mikor bontják?

Megnyugtattam mindenkit, a lendü-
let megáll, ez az épület megmarad. (A ter-
veket látva a 2005. év végére elkészülő új,
négyzetes ház kicsit fölénk nő, talán fél
méterrel magasabb lesz, mint a mi Győry
Vilmos tér 1. számot viselő sarki épüle-
tünk.) De hogyan is indult a címben emlí-
tett üzlet- és bérház építése?

A sarkon a Gólián Mihály tanító úrról
elnevezett Gólián-féle iskola volt a szol-

galati lakással, mellette – az Erzsébet ki-
rályné utca felől – pedig néhány, több év-
tizede felépített üzlethelyiség. A mai bejá-
ratától jobbra eső, a virágüzlettől a temet-
kezési vállalatig terjedő részen a boltok
már előzőleg is álltak. Ez a település köz-
pontjában lévő elavult épületegyüttes az
1900-as évek elejére bizonyára szégyen-
foltja lett Orosházának, a tulajdonos
evangélikus egyháznak valamit lépnie
kellett. Az első világháború előtt, a gaz-
dasági fellendülés éveit voltak ezek az
esztendőik.

A kivételes tekintélyű, alkotni akaró, a
jogtudományokban és a pénzügyekben is
járta Veres József esperes-országgyűlési
képviselő mellett a fiatal és energikus, az
építkezésekhez is kedvet érző Kovács
Andor lelkész (apja kőműves mester
volt), valamint az egyházközségi fel-
ügyelő, Bulla Sándor első községi mér-
nök álltak akkoriban az egyházközség
élén.

Böngészgetve az egyházközségünk
jegyzőkönyveit, 1909. január 18-án az
alábbi bejegyzést találjuk: „A Kossuth-téri
egyházi üres telek és a régi épület helyére új
épület felépítése tárgyában a gazdasági bizott-
ság tanácskozott, és azon nézet domborodott
ki, hogy az egyházra nézve előnyös, jövedel-
mező befektetés lesz az, ha e helyen emeletes
épület állíttatik, alul üzlethelyiségekre, az
emeleten pedig lakásokra berendezve. A terv
és költségvetés elkészítésével Süle László épí-
tész bízott meg, azonban a terv még nem ju-
tott az elnökség kezéhez.”

1909 a felkészülés éve volt. Június 1-
jén Bulla Sándor egyházközségi felügye-

lő előterjesztette a telek beépítésének
tervjait, az építkezés költségvetését, a
jövedelmezőségi számításokat, amelye-
ket a gazdasági bizottság is gondosan át-
vizsgált. A közgyűlés elvben kimondta,
hogy emeletes épületet emel, a Süle Lász-
ló által benyújtott építési terv szerint,
amelynek költségelőirányzata 76 676 ko-
rona. Megállapodtak, hogy a szükséges
pénzösszeget az alvégi lelkési földre, s
az egyház épületeire eszközöndő jelzá-
logkölcson útján szerzik be.

Az elnökség több fővárosi és minden
helybeli bankkal felvette a kapcsolatot,
végül a Békés Megyei Takarékpénztári
Egyesület orosházi fiókjától java-
soltak felvenni 80 000 korona összeget. A
közgyűlés név szerinti voksolással 62
igen szavazattal 6 ellenében elfogadta az
indítványt. Tehát nem volt akadálya a
szép terv megvalósításának.

Elmúlt a tél, s 1910-ben aztán felgyor-
sultak az események. Meghirdették a pá-
lyázatot, márciusban már ki is adták az
építési munkákat a nyertes Víg Pál és Tár-
sai hódmezővásárhelyi cégnek, mellyel
Veres József igazgató-lelkész és Bulla
Sándor egyházközségi felügyelő egy 118
(!) pontos szerződést kötött. Ez a terjedel-
mes irat, valamint az evangélikus egyház
bérházának felépítését napról napra kö-
vető munkanapló egyházközségünk le-
véltárában ma is föllelhető. (Egy szárnyát
próbálgató fiatal szép pályamunkát ír-
hatna erről és az egyház egyéb építkezé-
seiről.)

A napló szerint a munkát 1910. április
3-án kezdték meg a vállalkozók a régi

Újabb meglepetés

Furcsa dolog a liberalizmus (szabad-
elvűség) napjainkban. Lassan már
eljutunk oda, hogy még a lopás is törvé-
nyes lesz. Legalábbis erre utal az új tör-
vényjavaslat, mely szerint a jövőben a kis
tolvajokat nem csukják le, hanem az lesz a
büntetésük, hogy név szerint (és tettük
megnevezésével) nyilvánosságra hozzák
őket, hogy szegyenek. Sajnos az
ilyen intézkedés csak arra jó, hogy ezek a
kisstílusú bűnözők vérszemet kapjanak, s
azután egyre nagyobb bűnöket kövessenek
el.

Az illetékesek azt mondják, azért van
erre az intézkedésre szükség, mert nincs
elég börtön. Pedig a bezárt kaszányák-
kal kisebb költségekkel meg lehetne olda-
ni a börtönkérdést. Nem kellene magán-
tökből az állam számára bérbe adható
börtönöket építeni. Ezek után csodálkoz-
hat-e még valaki, hogy nagy az állam-
kassza hiánya.

Bizonyos körök mindent elkövetnek a
bűnösök felmentésére. Eddig csak a nagy
bűnösök menekültek meg a büntetés elől,
most már a kicsik is. *(Itt az írás szerzője név
szerint említi meg a médiából ismert bűnözők
neveit, de a szerkesztőség nem szeretné ezeket
a neveket, cégeket itt is köztudottá tenni, az
emlékeztetbe vésni.)* Vajon ezek a nagy bű-
nösök miért kerülhettek el a büntetést?

Miért vetem fel mindezt? Nemrégiben
Nógrád megyében jártam. Az egyik falu-
ban arról panaszkodtak, hogy távolabb

levő kiskertekben nem lehet semmit sem
termelni, mert mindent ellopnak. Egy
gépkocsivezető mesélte, hogy egy presz-
szónál megállt járművével, mert kávé-
szeretett volna inni. S mikor kiment a
presszóból, döbbenet láta, hogy mint-
egy 20–25 gyermek és asszony kapkodta
lefele a platóról a zsákokat. Hát ilyen a
közbiztonság.

Egy másik, tanulságos eset itt történt
Orosházán. Betörték egy üresen hagyott
családi házba. A tulajdonos kórházban
volt. A szomszéd értesítette a rendőroket,
akik rekord gyorsasággal kinn is voltak.
A tolvajok kis kézikocsira rakták a zsák-
mányt, és elszelleltek, de a nagy sietség-
ben elfelejtettek szólni a harmadik tár-
suknak. S minő meglepetés: az elfogott
tolvaj nem volt hajlandó megmondani,
hogy kik voltak a többiek. Közben mások
meg arról szövegelnek, hogy mennyi ren-
dőri túlkapás van.

Az a szomorú, hogy lesznek majd
olyanok, akik ezt a fentebb említett – kis
tolvajokkal összefüggő – törvényjavasla-
tot megszavazzák. S ennek a vége: anar-
chia. Hátha egyszer a nép megunja a tart-
hatatlan állapotot, és megszervez valami-
lyen fegyveres védelmet, de ez meg azzal
jár majd együtt, hogy elszaporodnak az
önbíráskodások. Ezt pedig senki sem
akarhatja.

CZIKORA LAJOS

Rendőri túlkapások?

Gyakran hallhatunk olyan panaszt,
hogy sok a rendőri túlkapás. A vizs-
gálatok gyakorta nem ezt igazolják.
De vannak olyanok, akiknek az érde-
kükben áll a rendőrség tekintélyét
csorbítani. Még olyan sajtóorgánu-
mok is vannak, amelyek igyekeznek
a rendőrséget lejáratni.

Az egyszerű állampolgár szerint pe-
dig éppen az a baj, hogy nagyon is
kesztyűs kézzel bánt a rendőrség a
bűnözőkkel. Bonyolult kérdés ez na-
gyon. Mikor használhatja fegyverét,
mikor nem.

Bizonyára emlékszünk még arra az
esetre, ami az idén történt Kecse-
méten. Egy roma fiatalember meg-
halt a rendőri intézkedés követke-
ztében. A rendőr egy elítélt bűnözőt
akart előállítani, és eközben keletke-
zett a baj.

Számomra érthetetlen a bűnözők
gondolkodása: azt gondolják, hogy
a kiszabott büntetést el lehet kerülni?
A büntetést tettéért mindenki
magának köszönheti.

Végezetül csak annyit, hogy min-
dent el kell követni, hogy ebben az
országban rend és biztonság legyen.
Ez pedig elsősorban úgy érhető el,
ha mindenki munkát talál magának
és nem segélyekért áll sorba. A rend-
őrségnek pedig több jogot kellene
biztosítani. Mert senki sem szeretne
káoszt és anarchiát ebben az or-
szágban.

czé-el

✎ épület lebontásával. Ugyanakkor elkezdték az építkezéshez szükséges téglák és homokok szállítását. A munkálatok ellenőrzésére felkért Szél István községi mérnök úgy intézkedett, hogy az utcai frontot a szomszédos két – 2004 nyarán lebontott – épület vonalában kell folytatni. Május első hetének végére elkészült a pinceásás és a falazat is. A napi munkában általában 1 munkavezető, 8 kőműves és 26 napszámos vett részt. Május 7-én megkezdtek a földszinti falazást, június 1-jén már az emeletet falazták és folyamatban volt a fakötés készítése. Ekkor 1 munkavezető, 9 kőműves, 2 ács és 16 napszámos munkálkodott. A hó végére már a tetőszerkezetet állították össze, illetve az ablakok elhelyezésén fáradoztak a munkások.

Időközben az egyik közgyűlés úgy határozott, hogy az építkezés történetéről – az építkezést megvalósító vezető egyházi férfiak neveit feltüntetve – egy emlékiratot szerkesztenek, és azt elhelyezik

az épület falában. Ezt június folyamán elkészítették, egy üvegben lepecsételték és az egyik vasoszlop belsejébe tették.

A július a tető cserepezésével, a pince-mennyezet és a földszinti mennyezet boltoztatásával, az emeleti mennyezet zsaluzásával, a lépcsőház készítésével telt el. Ekkor végezték el az emeleti szobákban a föld feltöltését, a tetőpárkány kifalazását, a padlásrekeszek kiépítését és a külső díszzvakolás elkészítését.

Úgy tűnt, az építkezés megfelelő ütemben haladt, a Víg Pál és Társai cég 1910. szeptember végéig több mint 60 ezer koronát vett fel költségeire. Október végén az elnökség mégis azt jelentette, hogy az új bérház építésének befejezéséről még nem tehet jelentést, mert azt az építők még nem adták át.

Szél István községi mérnök, Wágner József békéscsabai építész és Süle László építész-tervező (mint szakértők) 1910. november 7-én átvették a bérházat, de csak ideiglenesen, a jegyzőkönyvben

több kifogást emelve. November végén az egyházközség elnöksége azt jelentette, hogy az új bérház még mindig nincs véglegesen átvéve, az esetleges hiányok pótlására 8 000 koronát visszatartanak. Ezt bizonyára felülbírállhatták, mert 1911. január 9-én is azt olvassuk, hogy az egyház 11 000 koronát tart vissza „biztosíték és bíróság gyanánt”.

Ugyanakkor megkezdődött az üzletekre és az emeleti lakásokra vonatkozó bérleti szerződések megkötése, a falfestési és a villanszerelési munkák elvégzése. Bizonyára a hiánypótlások nem lehettek teljesen rendben, mert még 1911. szeptember 22-én is azt jelentette az igazgató lelkész, hogy a Víg Pál és Társai céget ajánlott levélben szólították fel a pótmunkák 8 nap alatt való teljesítésére. Végül ismét hónapok teltek el, majd egy néhány soros irat szerint az orosházi evangélikus egyház és a Víg Pál és Társai cég 1912. február 1-jén véglegesen elszámolt.

KOSZORÚS OSZKÁR

Isten dolgairól nem beszélt vele senki

Fizikai állapota súlyos volt, már a kezét is alig tudta mozdítani. Nehezebb esett a pohár vizet szájához emelni, pedig állandó szomjúság gyötörtre. Ahogy lenni szokott, mindene fájt. Hiába volt a tapintatos kérdés, hogy „Mi fáj?”, csak azt felelte, hogy minden. Gyógyszeres dobozokból és fiolákból hegyet vagy toronyházat lehetett volna építeni a hálószoba dohányzóasztalára.

Háziorvosa menetrendszerűen érkezett, csuklón kapta, szemébe nézett, lázat ellenőrzött, olykor vérnyomást mért, másodpercekre megállt az ágy mellett az előző beteg után és a következő beteg előtt. Ha fogyott a gyógyszer felírta, ha változott az állapot, a beszédni valókat átrendezte, jó tanácsként jó szívvvel mondta, hogy vigyázzon magára, nyugodjon meg, tűrje az állapotát, lesz ez még jobb is, bízunk az orvostudományban. S aztán el, tovább, a többiekhez, hiszen sokan vannak még.

A családtagok – gyermekek, unokák – őszinte együttérzéssel álltak meg betegágya mellett, s neki meg kellett értenie, segíteniük kell. Most övük az élet. A mindenkire váró betegágyig. Isten mentsen, hogy a baleseti statisztikát növeljék. Hálásan nézett a feleségére, aki szorgalmasan ápolta, etette, homlokát törölte, ágytálozott, vagy segítette kimenni a WC-re... ahogy mondani szokták, mindent megtett.

Ez a halál küszöbe. Még nem áll rajta, de nincs messze tőle. Elszaladt az élet. Ígéretes volt a kezdet, akkor azt hitték, mindörökké övük a világ, a föld, a termés, és csak építkezni kell, egyre nagyobbra, tágasabbra... lám, milyen szép és tágas ez a ház. A gyerekeket is felnevelték. Vitték valamire, milyen szép autója van még az unokának is.

Csak az a baj, hogy itt fekszik tehetetlenül. Istenre nem mer gondolni. Gondol

rá, csak nem mer róla senkivel sem beszélni, mert szokatlan. Életében párszor volt templomban, volt néhány esküvő, keresztelő, és olykor nagyünnep. Még temetések vitték oda, a megemlékezés alkalmai, vagy háromszor. Amikor sok év-tized után először kérdezték népszámlálók, hogy milyen felekezethez tartozik (nem kötelező a válasz, mondták), percekig nem is tudott felelni, csak nézett maga elé a betegágyon. Milyen is... milyen is? Tessék hagyni, mondta a népszámláló hölgy, nem érdekes.

Most a betegágy magányában világos: a nagyszülők még minden vasárnap reggel 9 felé öltözni kezdtek. A jószágot ellátták, reggeliztek és elmentek a templomba. A szülők már csak havonta. Ő főiskolás korában összekapott a szüleivel karácsonykor, mert felvilágosultlélekkel nem akart templomba menni. Nem is ment, szenteste duzzogott, az ajándékot ímmel-ámmal lökte a fa alá.

Most itt a betegágy magánya: ellátják, gondoskodnak róla, ha kell, etetik-itatják, de ami itt szorít a lélekben, az kimondhatatlan. Mi szorít ott a lélekben? Mi az a kimondhatatlan?

Csak azt hajtogatja, hogy rosszul alszik, nincs étvágya és fáj mindene, sőt az egész élet. Jaj, hogy elszaladt az élet! De mi is jön most?

Nem, ebbe nem szabad belegondolni. Meggyógyul! Meggyógyul? S ha nem? S ha mégis Isten elé kell állni? Na igen, azt mondták neki, hogy nincs... na de ha hazudtak? Vagy csak tévedtek? Mi lesz akkor, ha mégis van elszámolás?

Á, papi, kitalálás az egész. Na de ha mégsem? Mi lesz akkor, ha ott mindent kiterítenek? Hallott valami életfilmről, ami az ember szeme előtt szinte egy pillanat alatt játszódik le a halála előtt. Nem, nem hal meg, olyan nincs. S ha igen? Ha mégis leplezetlenül ott kell állnia Krisz-

tus ítélőszéke előtt? Akkor mit mond? Ennyire felkészületlenül mit mond? Mit dadog?

Feleségének nem mertszólni, hogy mi szorongatja a lelkét, inkább kért még egy adag nyugtatót és egy másik adag altatót. Aludni kell, nem gondolkodni. Csak-hogy a nyugtatók sem segítettek nyugodni. Mint a mókus a kerékben, taposta tovább tehetetlenül a gondolatot: á, biztos nincs Isten, nem kell ilyennek bedőlni. De ha mégis? Végül is nem lopott, nem ölt, nem vethet senki semmit a szemére. Isten se. Igaz, egy párszor visszaélt a beosztásával, na de mások sokkal jobban visszaéltek a lehetőségeikkel. Talán nem kellett volna az a sok durvaság, káromkodás, veszekedés, és az italból is elég lett volna kevesebb. A házassági hűség ellen sem sokszor vétkezett, de ezt úgyse tudja senki, már az arckokat is elfelejtette. Felesége sosem sejtett semmit. Szegény, most is jön a párnát megigazítani.

Ahogy végigvette életét, egyre több sötét folt jelent meg a felszínén. Majd a sírban mindent elfeledünk. Biztos? S így tartott a gyötrelmes heteken át.

S következett a rettenetes nap. A mentő gyorsan megérkezett. Ő mindent közben látott, csak a rettenetes fájdalom volt az övé, semmi más. Ha csak az nem, hogy súlyos kérdéseiről nem volt kivel beszélgetni. Nem oszthatta meg senkivel lelki ismerete vergődését, értelme tanácstalanságát, lelkeszorongását.

Isten dolgairól nem beszélt vele senki. Az egyház messze, a lelkésznek senki sem tudott szólni, ő pedig vergődve halt meg, lelke kérdései fojtogatták, mint a hínárba tévedtet a mocsár. S a halálmocsár lassan elnyelte... Istenről és az ő lelki dolgairól nem beszélt velesenki...

RIBÁR JÁNOS

+

**Kiemelt
ünnepi
alkalmaink**

- **December 12.** vasárnap 15 órákor: szeretetvendégség. (Igehirdető és előadó vendég Deák László evangélikus lelkész Hódmezővásárhelyről.)
- **December 24.** péntek (szenteste) 15 órákor „Gyermekek karácsonya” a karácsonyfa alatt. (Szeretettel várjuk a kisgyerekeket szüleikkel vagy nagyobb testvéreikkel együtt.)
- **December 24.** péntek (szenteste) 17 órákor istentisztelet.
- **December 24.** péntek (szenteste) 23.30 órákor ünnepeljük a Megváltó születését (templom).
- **December 25.** szombat (karácsony 1. napja) 10 órákor istentisztelet úrvacsorával.
- **December 26.** vasárnap (karácsony 2. napja) 10 órákor istentisztelet úrvacsorával.
- **December 30.** csütörtök 17 órákor istentisztelet.
- **December 31.** péntek (őév estéje) 17 órákor istentisztelet.
- **2005. január 1.** szombat (Újév napja) 10 és 17 órákor istentisztelet úrvacsorával.
- **2005. január 2.** vasárnap 10 órákor istentisztelet úrvacsorával.

Várakozás

Életünkben meglehetősen sok időt töltünk várakozással. Mennyi mindenre várunk!

Vérmérséklettől, hangulattól, pillanatnyi helyzettől függően türelmesen vagy türelmetlenül. Reménykedve várhatunk egy találkozásra, egy levélre, telefonra, állásra, lakásra, alig remélt jó hírre... vagy éppen – ideges szorongással – egy orvosi leletre, elkerülhetetlen műtetre, nehéz élethelyzet megoldására.

Csikorgó hideg télben várjuk az enyhülést hozó tavaszt, viharban a csendes megnyugvást, betegségben a gyógyulást, bajban a kedvező fordulatot.

Kénytelenek vagyunk várni sok hétköznapi apróságra: vonatra, buszra, vilamosra; üzletekben, hivatalokban arra, hogy sorra kerüljünk.

Várakozással készülünk egy-egy új életszakasz kezdetére.

Vannak várakozások, amelyek időtartamát nem lehet előre meghatározni, ám életünk sok fontos dolgában rendelt ideje van mindennek. Ahogyan a vetést pontosan megszabott rendben követi az aratás, a virágzás után meghatározott idő múltával érik meg a gyümölcs. Törvényei vannak az évszakok váltásának, a csillagok járásának.

Akik átélték, ismerik a várandós anya boldog várakozását, aminek idejét isteni rend írja elő és minden szakasza felejtethetetlen, egész életre szóló emlék marad.

A hívő ember életében, ünnepre készülve, különösen jelentős szerepet kap a várakozás, az elmélyült felkészülés.

November vége felé egyre fogynak a

nappalok és mind hosszabbak az éjszák. A természet őszből lassan télbe fordul, a búcsúzás szomorúsága ránk nehezedik, lehangol.

Az egyházi esztendő a végéhez ért, de már felragyog előttünk az új kezdet, advent, az új várakozás!

Karácsony estéjén, Megváltónk születésének ünnepén „Kis Jézuska” gügyögő becézetése helyett sokkal inkább arra kell emlékeznünk, hogy az Úr Jézus eljött, hogy magára vállalja emberlétünk minden terhét, a földi élet megannyi gyötrelmét. Emberré lett és ezzel elindult azon a hosszú úton, amit értünk, miattunk vállalt: „*a mi betegségeinket viselte, a mi fájdalmainkat hordozta.*” [Ézs 53,4], és amelynek végén a golgotai kereszt várta: „*A mi vétkeink miatt kapott sebeket, bűneink miatt törték össze. Ő bűnhődött, hogy nekünk békességünk legyen, az ő sebei árán gyógyultunk meg.*” [Ézs 53,5]

A karácsonyhoz kötődő szokásos külsőségek, a szeretteinkkel való meghitt együttlét órái lehetnek – legyenek – ünnepszünk szép kiegészítői, de ne homályosítsák el a lényegét!

Készülődésünket ne elsősorban a vásárlási láz, a sütés-főzés jelentse!

Készüljünk önvizsgálattal, őszinte bűnbánattal, lelkünket hitünk ünnepi ruhájába öltöztetve, hogy szívünk mélyéből fakadjon, igaz legyen ajkunkon az ének:

*„Adventi csendben téged várunk,
Jöjj, Urunk, Jézus, maradj nálunk.”*

FÜRS ENIKŐ

Szívesen?

Sajnos újabb gyermektragédia történt – adták hírül a médiumok – újabban (október 11.) Észak-Magyarországon egy Monok nevű községben. Kiégett egy családi ház, benne egy 1 éves kisgyermek azonnal meghalt, a 2 évest még a miskolci kórházban próbálták megmenteni a súlyos égési sérülések ellenére is.

Másnap reggel az egyik tévécsatorna híradós riportere telefonos információt kért Dr. P. Gábor kórházi főorvostól, mi a helyzet a gyermekkel. A főorvos elmondta, hogy az égési sérülés olyan súlyos volt, hogy már nem tudták megmenti a két éves gyermeket sem, az éjjel elhunyt. Mire a riporter rezzenéstelen hangon folytatta a szövegelését, hogy „köszönjük” a beszámolót, és a főorvos pedig kapásból felelt: „Szívesen!” Érzelemtől mentes riportert, s hasonlóképpen egy főorvos. Egyetlen szó se, hogy „sajnos” vagy „sajnáljuk”, egyetlen érzelmi megnyilvánulást sem lehetett felfedezni. A riportert darálta a szövegét (elégépelik monitoron), amihez – még ilyen helyzetben is – képtelen hozzátenni egy „csepp emberséget”, a főorvos pedig talán csak annak örült, hogy végre beszélhet a tévében, erre mondhatta, hogy „szívesen”.

Amikor az érzelmek kihálnak, s amikor a lélek – mindenféle hittől kiüresedve – haldoklik, hínáros embertelenség nyeli el az egész embervilágot.

Az emberi lelkekből kiebudalt kereszténység tanítása a szeretetről, együttérzésről, megértésről egyre nagyobb vákuumot hoz létre, és érzékelhetően fokozódik az agresszivitás, amely lassan háború nélküli utcai harcokba csap át. Szomszédok marakodása, testvérek örökösödési háborúja, házastársak gyűlölködése, munkahelyi acsarkodások, front nélküli szócsaták a Himalája méreteiben ostromolják az eget. Hová jutunk?

Lendületben vagyunk az egymás beperlésében, kikezdésében, megmaradásában.

S a lelkész most jön a falra hányt borsóval: az Úr Jézus nem erre tanítana minket, ha hagynánk!

RJ

Szokásos igei alkalmaink és istentiszteleteink

Hétfégi alkalmak az anyagyülekezetben, Orosházán:

- Minden vasárnap 9 órakor gyermek-istentisztelet (Győry-terem).
 - Minden vasárnap 10 órakor istentisztelet (1. vasárnap úrvacsora).
- (Felhívjuk a testvérek figyelmét, hogy templomunkban a nagy oszlopokon belül fűtött padok vannak, érdemes beljebb jönni az istentiszteleti alkalmon!)*

Hétközi alkalmak az anyagyülekezetben, Orosházán:

- Minden kedden és pénteken 8 órakor reggeli áhítat.
- Minden csütörtökön 17 órakor istentisztelet, utána önkéntesen beszélgetés, imaközösség.
- Minden kedden és csütörtökön 14 órától Fénysugár Klub.
- Minden szombaton 18 órakor ifjúsági bibliaóra.
- Minden hónap első keddjén 17 órakor bibliaóra a presbiteri és képviselő-testületi tagok számára.
- Minden hónap utolsó hétfőjén 16 órakor a diakóniai csoport összejövetele.

Gyűlölet vesz körül bennünket

„Ha gyűlöl titeket a világ, tudjátok meg, hogy engem előbb gyűlölt, mint titeket.” [Jn 15,18]

Jézus legkedvesebb apostola pedig ezt írta: *„Ne csodálkozzatok, testvéreim, ha gyűlöl titeket a világ.” [1Jn 3,13]*

Allok a bevert ablakunk előtt, s megdöbbenve szemlélem az ütés nagyságát. Olyan erejű volt, hogy a két ablakszárny közötti rácsot is érte, és az ablak fakerete is megsérült. Többméteres körben szerteszéjjel üvegszilánkok. Csak állok, és megszorodott lélekkel nézem az eredményt.

Átfut rajtam, hogy több helyen is voltam lelkész az elmúlt 33 év alatt, és soha sehol nem verték be az ablakainkat. A templom, a parókia kivétel nélkül mindenhol a lehető legforgalmasabb utcán vagy utcasarkon volt, és mégsem történt ilyen. A főváros egyik külső kerületében, két Pest megyei településen, egy legdélebbi nagyvárosunkban, de még a tőlünk nem mesze levő Békéscsabán sem. Soha egyik helyen sem verték be – egyszer sem – az ablakainkat.

Itt Orosházán rengetegszer. Sokat költöttünk már az ablakokra. Lelkészlakására, templomra. Igaz, a biztosító fizetett. Egyik esztendőben egyetlen éjjel 8 helyen törték be a templomunk ablakait. Méretes kődarab hevert a Győry-terem padlózatán, ahol a gyermek-istentiszteleteket tartjuk vasárnaponként.

Állok most is a bevert ablakunk előtt, nézem a megsérült keretet, a millió darabra vert üvegtáblát szerte a földön. Milyen hatalom áll a bevert ablakok mögött?

Pár éve történt, hogy a szombat esti ifjúság nagyobb része a Jubál (zenei) fesztiválon vett részt Gödöllőn. Kevesen maradtunk itthon, de ennek ellenére tizenvalahány fiatallal nagyon meghitt bibliaórai beszélgetésünk volt, a hitélmény különleges atmoszférája alakult ki a gyülekezeti teremben. Szokásos módon a beszélgetést közös imádság zárta ekkor is.

Sabban a pillanatban történt. Nem később, nem hamarabb, abban a döbbenetes pillanatban, mintha csak időzítette volna valaki: kimondtam a megszokott felszólítást – Imádkozzunk! – és pontosan ugyanabban a másodpercben olyan erejű ütés érte a fejünk magasságában levő ablakot, hogy a belső ablakszárny üvege is betört. Összerezcentünk, s imádkozni kezdtünk. A minket gyűlölőkért is.

Gyűlölet vesz körül bennünket, sátáni

gyűlölet. Sajnos, hogy mindig vannak emberi formájú eszközei. Akik kővel, sörsüveggel, egyéb eszközzel bezúzzák az ablaküveget.

Vagy időnként pecsétet, aláírt fenyegetések, kilátásba helyezett büntetések – mondva csinált okok miatt – segítség és köszönet helyett. Ezt tapasztaljuk. Kifogást mindig lehet találni, mindenbe bele lehet kötni. A gyűlölet találékony. Még a keresztet is képes szétszedni, többségi (demokratikus) véleménnyel. Rágalmak, uszítások, vádak, intrikák és emberek mindig vannak rá. Szánalommal nézem ezt a mérhetetlen gyűlöletet.

Állok a bevert ablakunk előtt, nézem a szertepertült üvegdarabokat, és tudom, hogy emberi védelmünk nincs. Kár – írásban beadott – feljelentéssel bajlódunk, hiszen az üveg értéke csak párezer forint, nem képezi bűnügy tárgyát, a rendőreinek nehezebb feladatokat sem sikerül megoldaniuk, nemhogy ilyen csekélységre pazarolnák idejüket, erejüket. A feljelentő levél elmarad és ez a pár sor megszületik, hogy amit nem mondhatunk el senkinek, elmondjuk mindazoknak, akik szerény egyházi újságunkat a kezükbe veszik: gyűlölet vesz körül bennünket azon a településen, amit hajdan evangélikusok alapítottak. Bár ünnepinek mondott beszédek rafinált csúsztatásai már ezt a megdönthetetlen tény is kétségbe vonták számtalanszor.

Szánalommal látom a megvetést is magába csomagoló gyűlöletet. Igen, szánalommal, mert aki gyűlölködik, annak

beteg a lelke. Az önmagától szenved és másnak is fájdalmat akar okozni. Egészséges lelkű ember soha nem akar fájdalmat okozni a másinak, sőt segítségére van annak, és azt kérdezi, mit tehet a másikért vagy a közösség érdekében. Ez lenne a normális, az ép, az egészséges.

Nézem a bevert ablakunkat. Isten Lelke lassan megnyugtat, békesség árad szét a szívemben, elmúlik a harag, mint napfénytől a köd. A gyűlöletre nem szabad gyűlölettel válaszolni. Végül is megmondta az Úr Jézus: *„Boldogok vagytok, amikor gyűlölnek titeket az emberek... az Emberfiaért.” [Lk 6,22]*

S tanulgatnunk kell azt a tanácsot is, amit Jézus ad elénk: *„Nektek azonban, akik hallgattok engem, ezt mondom: szeressétek ellenségeiteket, tegyetek jót azokkal, akik gyűlölnek titeket; áldjátok azokat, akik átkoznak, és imádkozzatok azokért, akik bántalmaznak titeket.” [Lk 6,27]*

Az Úr Jézus valóban nem rejtette véka alá, hogy lesz, ahol gyűlölni fogják az övéit. Cinikus reflexió lehetne bárhol: hát akkor legyünk boldogok. S érzem lelkem békességét.

Nézem a bevert ablakot, az üvegdarabokat, a sérült keretet. Oszlik a látvány miatti indulatom és imádság tolul az ajkamra. Ismételve, amit az Úr Jézus Krisztus mondott. A Lk 23,34 szerint a kereszten így imádkozott, amikor megfeszítették: *„... Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek.”*

RIBÁR JÁNOS

Kértem Istent...

Kértem Istent, vegye el a gőgömet, és Isten azt felelte: Nem. Azt mondta: Nem az Ő dolga, hogy elvegye: az én dolgom, hogy feladjam.

Kértem Istent, tegye egészségessé béma gyermekemet, és Isten azt felelte: Nem. Azt mondta: A lelke egészséges, a többi ideiglenes.

Kértem Istent, adjon nekem türelmet, és Isten azt felelte: Nem. Azt mondta: A türelem a szenvedés mellékterméke: nem adható csak kiérdemelhető.

Kértem Istent, adjon nekem boldogságot, és Isten azt felelte: Nem. Azt mondta: Ő áldást adhat, a boldogság rajtam áll.

Kértem Istent, vegye el tőlem a fájdalmat, és Isten azt felelte: Nem. Azt mondta: A szenvedés eltávolít a földi dolgoktól, és közelebb hoz hozzám.

Kértem Istent, növelje nagyra lelkemet, és Isten azt felelte: Nem. Azt mondta: növekednem egyedül kell, ő majd megnyes néha, hogy gyümölcsözőbb legyek.

Kértem Istent, segítsen, hogy szeressem az embereket, ahogyan Ő szeret engem. És Isten azt mondta: No, végre egy jó gondolat.

Ismeretlen szerző

Hamisítás, génmódosítás az élelmiszereknél

Mottó: Az emberi kapzsóság nem ismer határokat.

Az élelmiszerek és így a paprika hamisítása nem új keletű dolog. A paprikát hamisították eddig már miniummal (ólom-oxid), téglaporral, legutóbb brazil eredetű, olcsó és silány minőségű paprikával. Ezt keverték a kiváló minőségű magyar paprikához, és adták el drága pénzen. Ha csak ennyi volna a baj, akkor ez mindössze csalás lenne, de a brazil paprika olyan penészgombáktól volt fertőzött, amelyek a mérgező aflatoxint termelték. Ez a penészgombafaj csak a párák, meleg trópusokon él, így Braziliában is. Nálunk nem található. Az így hamisított, de már magyar termékként eladott paprika aflatoxin-tartalma a „megengedett” mennyiség tízszeresét, néhol nyolcvanszorosát tartalmazta. Felteszem a kérdést: akkor mennyi volt a brazil paprikában, ha még a magyar paprikával „hígítva” is ilyen sokat tartalmazott az aflatoxinból? Az aflatoxin károsító hatása nem azonnal jelentkezik, így nehezen észrevehető. A károsítás májbetegségben, az immunrendszer (ellenálló képesség) csökkenésében, az örökítő anyag (spermium, petesejt) károsodásában jelentkezik. Ez utóbbi a megtermékenyítést gátolja, vagy ami még rosszabb, magzatkárosodást idéz elő. Igaz, az egyszeri (néhány szori) fogyasztás ebből a paprikából még nem okoz problémát, de a rendszeres fogyasztás a kummuláció (felhalmozódás) miatt már káros. A z ókori görög orvos, Paracelsus óta tudjuk, hogy a mérgező hatás az dózis (adag) függvénye, ami felhalmozódás révén veszélyes lehet. Ezért van az a mondás, hogy egyes mérgek kis mennyiségben gyógyszerek, nagy mennyiségben mérgek, azaz halált okoznak.

A magyar fűszerpaprikához máskor is keverték már külhoni paprikaőrleményt, de az a mediterrán térségből származott, ahol a paprika – éppen úgy mint nálunk – nem tartalmaz aflatoxint termelő penészgombát. A sajátos zamatú magyar paprika (amely hungarikum) a Duna-Tisza közének talaján, a helyi klíma hatására érik egyedivé, ez másutt megismételhetetlen, még az innen vitt maggal vagy palántával is. Az így importált paprika bekeverése csak minőségromlás volt, de nem volt egészségkárosító hatása. Ám nem csak a paprikánál volt/van probléma, hanem az étolajoknál is. Így a román eredetű, olcsó napraforgó-étolaj aldrin nevű rákkeltő növényvédőszer-marad-

ványt tartalmaz, bár csekély mennyiségben, de kummulálódva káros lehet.

Olívaolajokból megtévesztő minőségűeket árulnak, ami inkább csak hamisítás. Az egyébként egészséges és fogyasztásra ajánlott legjobb minőségű extra „szűz” olívaolajok mellett egyre több bevásárlóközpontban tűnik fel az olcsó, ún. „sansa”. Ezt az olívaolaj sárga színűsége után (a sajtolásból lesz a valódi olívaolaj) visszamaradó maradékot oldószerrel vonják ki, és csak 1%-ban tartalmaz olívaolajat, a többi egyéb olajszármazék. Gyengébb minőséget jelöl az „oruja” és a „pomace” felirat is, pedig az olívaolaj nagyon egészséges, szív- és érrendszeri betegséget gátló hatású.

Az egyre jobban terjedő ételallergia okozója is számos esetben (s erről volt már szó korábbi számunkban) az élelmiszerfeldolgozás során bekerülő adalékanyagoknak „köszönhető”. Főleg a mesterséges élelmiszerszínezékek és az édesítőszer gyanúsíthatók ilyenhatással.

Génmódosított (GM) növények

A legtöbb vitát világszerte – de különösen az Európai Unió országaiban – a genetikailag módosított (manipulált) növények élelmiszerként való használata váltja ki. Erről a területről szinte semmi bizonyosat nem tudunk a táplálkozástudomány vonalán, hiszen maga a módszer is teljesen új, így nem volt még elég idő az ilyen GM növények fogyasztásának hatásáról tapasztalatot szerezni. Az élelmiszerlobby nem is sürgeti ezeket a vizsgálatokat, amik természetesen lassabbak, mint a GM növények előállítás. Ugyanis ezek etetésitartam-kísérletek.

Bár napjainkban sok szó esik a génekről, a „génmanipulált” termékekről, ám kevés felvilágosítás található még a lexikonokban azok mibenlétéről. Ezért idézzük fel a Harangszó ez évi februári számának 12–13. oldalán lévőket, ahol az alábbiakat írtam le.

A kromoszóma az örökletes tulajdonságot hordozó DNS-molekula és a hozzá kapcsolódó fehérjekomplexum.

A gén a kromoszóma egy bizonyos darabján elhelyezkedő, egy tulajdonságot jelölő rész, pl. szőke vagy barna, netán vörös hajú lesz az illető.

A mutáció az öröklődő jelleg ugrásszerű és örökletes megváltozása, azaz génki-cserélődés vagy -beépülés.

A génmódosítás tulajdonképpen mesterséges mutáció valamilyen céllal, pl. betegséggel szembeni ellenállóság fokozása. Ez úgy történik, hogy kiveszik a kro-

moszómát a sejtéből, enzimatikusan (kémiaiilag) kivágnak egy-egy darabot és másikat ültetnek be helyette, hogy ezzel a beültetett új gén tulajdonságát ériék el a sejtben, a szervezetben. Ezzel több esetben betegség-ellenállóságot vagy gyorsabb növekedést érnek el. Az USA-ban már számos ilyen GM növényt (pl. búza, kukorica, szója, burgonya, paradicsom stb.) termelnek, de Európában eddig tilos volt. Pusztai Árpád magyar biológus Angliában végzett kutatásaival bizonyította, hogy a burgonyabogárnak ellenálló GM burgonyával etetett egereknél súlyos táplálkozási zavar, egészségkárosodás következett be.

Az USA-ban elsőként engedélyezték a Monsanto cég GIVI búzájának forgalmazását emberi és állati célra, de az EU-országok agrárminiszterei nem járultak hozzá nálunk való termesztéséhez.

Az amerikai kutatók bizonyos körökkel szembenellenálló (pl. liszthar-mat-rezisztens) GM szőlőtőkék kifejlesztésén dolgoznak. Az európai gazdák és borkereskedők máris tiltakoznak, mert félő, hogy a beavatkozás megváltoztatja pl. a bor bukéját. Géntechnológiával élesztőket is kezeltek, amitől gyorsabb erjedést várnak, vagy kivonhatnák azokat a melléktermékeket, amelyek a másnapos-ságot okozzák, sőt (egy-egy kutatók szerint) karakteresebb íz is elérhető lenne. Csak azt már nem bornakneveznénk.

Az előbbiek és a korábbi, élelmiszer-adalékokról szóló beszámolóim is azt mutatják, hogy nem is tudjuk, hogy néha az elfogyasztott étel előbb-utóbb megbetegítő mérge. Szerencse, hogy egyelőre a GM termékeknek emberi táplálékul való felhasználása tilos. De vajon meddig? Mert a csalás, a nyereség utáni hajsz, az emberiség egészségének veszélyeztetése mindinkább fokozódik.

Hol van a régi jó falusi 3,5%-os zsírtartalmú tej, túró, tejföl, vagy a friss, vegyszermentes zöldség, gyümölcs, no meg a hormonmentesen táplált húskok? Ha ezek hiánya a „fejlődés útja”, akkor vajon nem rohanunk-e veszünkbe?

Dr. KISS A. SÁNDOR

A hit mint szenvedély?

Avagy a passióból lehet-e passzió?

A kérdés megértése érdekében szükséges rendet raknunk a fejünkben is, szívünkben is, a hit dolgában. Nem (dogmatikai) tartalmi, hanem lélektani szempontból vizsgálódjunk, hogy megválaszolhassuk a kérdést: lehet-e szenvedély a hit?

Am az értelmes válasz érdekében a szenvedély ügyében is rendet kell raknunk a fejünkben, lelkünkben. Itt és most csak utalunk a szenvedéllyel kapcsolatos meglehetősen nagyszakirodalomra.

Allapítsuk meg, hogy világos legyen: a Krisztus Jézusba vetett hit a Szentlélek ajándéka, a szenvedély az emberi lélek különleges tartalmú állapota.

A Bibliában fellelhető, a szenvedélyhez hasonló jelenségei az Istenre hagyatkozás különböző fokú élményeiként bukkanak fel. A pszichológia a szenvedély kapcsán pedig felfedezi a lélekben tapasztalható úrt annak vákuumtulajdonságával együtt. Az Istenre hagyatkozás fokozatai szenvedélymentesen, de nagyon nagy lelki odaadással történnek, a lélek vákuumtulajdonságának pedig érdekes (kémiai, lelki vagy egyéb) hatású tárgy beszipantása célja.

A hit jelenségét kétféle nézetből közelítjük meg: alul- és felülnézetből:

- alulnézetben, emberi forrásból kiindulva a lélek beállítottsága; legfeljebb az a kérdés, hogy mi a hit tartalma, tárgya;
- felülnézetben, a Szentírásból kiindulva a Szentlélek ajándéka, és mivel erősen kötődik az ajándék a Szentíráshoz, csak annyiban tartalmi kérdés, amennyiben a megfogalmazás számos variációt ad elénk.

Az élő hit és a lélek szenvedélye nem kapcsolható, nem keverhető össze és nem játszható ki egymással szemben.

A legtöbb szektának éppen az a baja, hogy az élő, Krisztusba vetett hitet elegyíti, vagy éppen összekeveri a lélek olyan állapotával, amit pedig a humanista pszichológia az önmegvalósítás kategóriájába sorol. Ezekből az érzelmi képletekből születnek meg azután a hittel kapcsolatosan azok a téves, szektás gyökerű, beteges kijelentések, amelyek azt állítják: „baj van a hitemmel, mert nem érzek semmit”. S az érintett személy hitbeli krízisként éli meg a lelke állapotát, és veszedelmes módon engedi magát Isten közeléből elsodródni, holott éppen ebben a krízisállapotban kellene a lehető legbátrabban az Úr Jézus megőrző kegyelmére hagyatkoznia – függetlenül attól, hogy ő, a krí-

zisbe jutott személy mit érez!

A keresztyén hit igazságtartalma nem lelkiállapot kérdése! A szenvedély pedig lelkiállapot!

A szenvedély az egyén lelkének önkifejeződése, és csak az a kérdés, hogy az önmagát sokszor agresszíven kifejezni akaró én/lélek milyen eszközt használ fel erre az önkifejezési akcióra, melyben általában az én/lélek végső célja egy adott helyzetnek a legyűrése, uralása, meghódítása, vagyis a felülkerekedés. Ebben a lélekállapotban agresszív uralkodási tendenciák érzékelhetők, és a lélek a saját hatalmának megvalósítása érdekében a (vallásos) hitet is eszköznek tartja; éppen ezért mindegy, hogy valaki muzulmán, keresztyén vagy éppen Krisna hívő-e. A szenvedélyes hatalomakarás, illetve uralkodni akarás esetében másodlagos a hit tartalma, elsődleges annak lélektani lehetősége.

Sem a rajongó, sem a fanatikus nem hajlandó (vagy nincs rá készítése) magán kívül másokat vagy a hitüket másképpen megélni, tolerálni, elfogadni, hanem úgymond szenvedélyesen – és a durva eszköztől sem visszariadva – szándékozik a másikat „megteríteni” a saját hit-, azaz lélekrendszerébe. Az is ismert jelenség, hogy az én/lélek hitbeli bizonytalansága rejtőzködik a rajongás, illetve a szenvedélyes vallásosság mögött. Az én a saját belső bizonytalanságát – a Szentlélek hiányát – öngerjesztéssel kívánja legyőzni, háttérbe szorítani. Ilyenkor kerül sor az emberi lélek manipulációjára, megszerítésére, és sajnálatos módon hihetetlenül nagy (még ha negatív is) eredményeket lehet elérni. Az emberi psziché manipulálása bizonyos szekták kedvenc és átmenetileg nagyon sikeres eszköze! Minél erőteljesebb egy szekta manipulációs eszköztára, annál több lelki sérültet produkál, és onnan kerülnek ki tömegével a vallási neurózistól szenvedő szerencsétlen felebarátaink, akiknek széteső lelkét azután rettenetesen nehéz újra összehátrálni.

Az igazi, élő hitből nem rajongás, nem fanatizmus, azaz mások meghódítani és legyőzni akarása lesz, hanem életáldozat Krisztus vezetésében. Szelídebb változatban hűséges szolgálatná válik a hívő élet, nehezebb történelmi időkben pedig hitvalló önfeláldozássá. Az igazi élő hit egy szent következetesség mentén halad, és ha ezen az úton ellenállásba, majd szenvedésbe ütközik, akkor sem tér le a Lélek

által mutatott útról, végzi a szolgálatát és megvallja hitét.

Abban a pillanatban, amikor a „józan hit” rajongásba vagy fanatizmusba csap át, előtérbe kerül az emberi lélek hamis szándéka, az önmegvalósítás vagy hatalmi törekvés, és elfordul a Szentlélek világosságától. Még rá hivatkozik, de már önmagáról beszél.

Legyen világos: a hit az hit! A szenvedély az szenvedély! Az előbbi a Szentlélek Isten ajándéka, az utóbbi a mi emberi lelkünk gyanús tendenciájú folyamata. A passióból sohasem lehet passzió! A szenvedésből sohasem lehet szenvedély!

Az élő hitből elkötelezett szolgálat és hitvallás lesz, a szenvedélyből, rajongásból, fanatizmusból pedig én-központú önmegvalósítás. Az előbbiből egy Isten színe előtti szent nyugtalanság keletkezik. „Azért tehát ti is, ha teljesítettétek mindazt, amit parancsoltak nektek, mondjátok ezt: Haszontalan szolgáljuk vagyunk, azt tettük, ami kötelességünk volt.” [Lk 17,10], az utóbbiból egy vallásos önelégültség, egy hübriszes ön- és felsőbbrendűségi tudat. „A farizeus megállt, és így imádkozott magában: Isten, hálaadok neked, hogy nem vagyok olyan, mint a többi ember: rabló, gonosz, parázna, vagy mint ez a vámszedő is.” [Lk 18,11]

Az élő hit Krisztusban a Szentlélek ajándéka! Az emberi lélekben rejlő vesztély pedig, hogy szent dolgokkal is viszszaéljen, és a hívő elkötelezettséget rajongássá, fanatizmussá változtassa.

„A bölcsesség kezdete az ÚR félelme. A józan eszűek mind eszerint élnek.” [Zsolt 111,10]. „Te azonban légy józan mindenben, a bajokat szenvedd el, végezd az evangélista munkáját, töltsd be szolgálatodat.” [2Tim 4,5]

RIBÁR JÁNOS

Karácsonyfát keresünk!

Köszönettel vennénk, ha kapnánk karácsonyfát a templomba és a Győry-terembe! Amennyiben valakinek van ilyen felajánlása, kérjük, jelezze a Lelkeszi Hivatal felé a 412-402-es számon vagy személyesen!

Vándorúton Erdélyben

Az autóbusznyi kis csapat, mintegy 38 diák és tanár az Orosházi Evangélikus Általános Iskola és Gimnáziumból szeptember utolsó hetében indult ötnapos észak-erdélyi, partiumi kirándulására. Már harmadik éve annak, hogy szeptember végén a 11. évfolyam diákjai erdélyi irodalmi kirándulásra indulnak, hogy bejárják azokat tájakat, ahol a magyar irodalom nagy egyéniségei, írói, költői, születtek, éltek, ahol a nagy irodalmi alkotások ihletforrásai vannak. Minden ilyen őszi túra sok izgalmat, előkészítést igényel, mert nem mindegy, hogy milyen élmények születnek. Ennek egyik mozzanata, hogy a diákok versekkel, irodalmi szemelvények válogatásával teremtenek hangulatos, rögtönzött „vándorló irodalomórát”. Ez most is így volt.

Érmihályfalvánál léptük át a határt. Az első település, ahol az első élmények fogadtak, Érsemjén; itt megidézhettük a nagy magyar nyelvújító, Kazinczy Ferenc szellemi nagyságát. Érsemjén kicsiny falu a határ mellett, csak mellékút vezet ide. A református lelkész, a széki származású Fülöp János a vezetőnk Kazinczy Ferenc szülőfalujában. Kazinczy-szobor, emlékszoba, a szülőházat a 60-as években lebontották, de rajza ott van a szerény emlékszobában. Mint már megtapasztaltam, az irodalmat tanítani ilyen módon mindig maradandóbb és élménydúsabb. Nem is gondolná az ember, hogy milyen hatással van az az élmény, hogy olyan földre, illetve házba lépünk, ahol egykor egy nagy ember, a magyar nyelv újjáteremtője, irodalmi nyelvünk egyik megteremtője, a magyar szellem kiemelkedő egyénisége gyermekként játszadozott. Érsemjén lett az első maradandó élményhely.

Kirándulásunk bázisa, szállása Nagykárolyban volt, Orosháza testvérvárosában. A testvérvárosi hangulatot, mint már annyiszor, most is megtapasztaltuk a szeretetteljes fogadtatásban. S ahogy telnek az évek, ahogy mind többször visszajövünk ide, mind többször tapasztaljuk meg a ragaszkodást és az érzelmek gazdagodását. Egyre inkább érezzük, hogy mennyire fontos, hogy a magyar nemzet fiataljai, idősebbjei a találkozásokban, az együttlételekben megérezzék az összetartozás nagy élményét. De ezen túlmenően is fontos ez a találkozás, hiszen a Nagykárolyi Elméleti Líceum magyar és román tagozattal működik. Hála legyen ez az egymás lelkületének megértésében is fontos tény. Meg kell értenünk, hogy a történelem forgószíve miként játszadozik

az emberekkel. De igaz hittel, tisztánlátással mindenkinek őrizni kell identitását, s ebben kell egymás segítése, kell a párbeszéd, kell az együttlét, kell a beszélgetés. Nekünk Nagykároly mégis a magyar történelmi múlt miatt fontos.

A város tele van a történelem illatával. Érezzük, hogy erre a városra a magyar irodalom olyan egyéniségei nyomták rá bélyegüket, akik ma is nemes érzelmeket váltanak ki a nézelődőből. Itt született a bibliafordító Károli Gáspár is, itt volt vármegyei főjegyző Kölcsey Ferenc, itt járt iskolába Ady Endre, itt született Kaffka Margit. Versekemondtunk a szobroknál, emlékeztünk a történetekre, így Szendrei Júlia és Petőfi Sándor romantikus találkozására az Aranyszarvas fogadóban rendezett megyebálon. S ott a csodálatos Károlyi-kastély, amely lassan pusztul. Micsoda szívfájdalom! Meg kellene menteni, nagy összefogással.

Délután és este testvériskolánk, a Nagykárolyi Elméleti Líceum tanárai és diákjai találkoztak. Ekkor adtuk át az iskolánk diákjainak gyűjtéséből összejött adományt, a könyveket az iskolai könyvtárnak. Közel száz kötettel, magyar nyelvű irodalmi alkotással, s az idegen nyelv tanulását segítő munkafüzetekkel támogattuk a nagykárolyiakat. Örültünk, hogy adhattunk. (Itt tesszük közzé, hogy a jövő esztendei nagykárolyi látogatáshoz már most szívesen fogadunk könyvadományokat mindenkitől.)

Aztán programunk szerint jártuk utunkat. Érmindszent Ady szülőfaluja, Szódemeter Kölcsey Ferenc szülőfaluja, Ákos román kori gyönyörű református temploma, Erdőd, a vár romja, amely hajdan szebb napokat is megélt. Petőfi és Szendrei Júlia 1847. szeptember 8-án itt kötött házasságot. Az útra ráadás volt egy kellemes szatmárnémeti séta, hogy gyönyörködjünk az egykori városháza (ma szálló) csodálatos szecessziós szépségei-

ben, és a katolikus székesegyház barokk szépségében. A többi nap sem volt eseménytelen. Nagybánya, Koltó, mint mindig, most is adott új érzelmi töltést. Koltóra (az idén először), a közös együttlét öröme, Putovics Tünde magyartanárno szervezésében busznyi diákkal jöttek nagykárolyiak is.

A koltói őszt most is szép volt, mint akkor, amikor megszületett a „Szeptember végén”. A kastélyban berendezett kiállítás itt is főleg Petőfiéket idézi. S a kőasztal a kert végében, mellette a hajdani somfia fiacskája, ahol a híres vers született. S mindenről mesél egy több mint 250 éves mocsári ciprus, a környék bölcs matuzsáleme, amely ott áll a kert végében, s nézi a csodálatos szeptemberi tájat. Bizonyára örült annak, hogy esztendőről esztendőre mindig találkozik velünk is. Mert mi nagyon tudtunk örülni.

Szeptember vége, október eleje az őszi búcsú, ez a hagyományörző kirándulás örömnappal volt diáknak, tanárnak egyaránt. Koltó most talán azért is volt szebb, mert velünk tartottak a nagykárolyi diákok is.

Hazafelé Nagyváradon tettünk egy rövid sétát, aztán a váradi evangélikus templom vasárnapi istentiszteletén vetünk búcsút Erdélytől.

FÜLÖP BÉLA
magyartanár

Konfirmandusok

Minden szombaton 9 és 10 órakor tartjuk a konfirmandusok összejövetelét, és ebben az esztendőben is a konfirmációi kátét tanuljuk. Ilyen kérdéseket tisztázunk, hogy mi a konfirmáció? Mi a keresztség? Mi a Biblia? Mi a hit? Mi az Istennek engedelmes élet? Hogyan lehet Istennek tetsző, azaz emberivé az életünk? S még sok minden más, pl. tanulunk énekeket, bibliai történeteket. Még egy kis játékra is van lehetőség.

A csoportot a létszám miatt kettéosztottuk, hogy a fiatalok és a lelkész között könnyebben alakulhasson ki a kapcsolat. Örömről, hogy a mi iskolánkból szép számmal jönnek gyerekek, lényegében mindenki itt van a felkészülés alkalmain, de nagy szeretettel és örömmel fogadtuk a más iskolákból érkezőket is.

TALENTUMOK – Hírek iskolánk életéből

Röviden...

• Elkezdődött az új tanév az Orosházi Evangélikus Általános Iskola és Gimnáziumban. A hat- és négyosztályos gimnáziumban 1-1 új osztály, az 1. évfolyamon pedig két osztály indult, osztályfőnökeik Gyurcsik Mariann és Siposné Szabó Ildikó. Már ők, a legkisebbek is informatikai képzésben és nyelv-, illetve néptánc-oktatásban részesülnek az iskola jóvoltából.

□

• Digitális zsúrkocsit kapott az evangélikus iskola. Az új multimédiás eszköz hordozható számítógéppel és kivetítővel is felszerelt, így minden tanteremben lehetőség nyílik a digitális tananyagok segítségével történő tanulásra. Ez az újdonság nagy kihívást jelent a tanárok számára, ám észrevehetően még inkább gazdagítani fogja az iskola oktató munkáját.

□

• Látványosan alakult az Orosházi Evangélikus Általános Iskola és Gimnázium udvarának felújítása. Nyáron díszburkolattal látták el a játszóudvart és a parkolót, új aszfalt került a bejáróra, megszépült a kapu és a kerítés, és még sok apró változásnak örülhetnek az iskola diákjai és tanárai. A közel 20 millió forintos udvarszépítés költségeinek egyik felét az országos egyház, a másik felét pedig az intézmény állta. Az ősz folyamán tovább újult az iskola környezete: a diákok faültetéssel tették még értékesebbé és egészségesebbé környezetüket.

□

• Svájci vendégek látogatásával kezdődött az iskola új tanéve. A gyülekezeti kapcsolat kibővülésével már az elmúlt években hasznos iskolai berendezésekhez jutott az intézmény Svájból, most pedig újabb támogatás érkezett. 1000 svájci frank készpénzen felül a svájci testvérek akvarelleket adományoztak, amelyeket gyülekezeti elnökük, Kyburz Rudolf festett előző magyarországi látogatásuk emlékei nyomán. Ezek értékével szintén az iskolát segítik. Emellett hosszú távú támogatási rendszer kiépítése kezdődött meg, célja elsősorban a jövőbeli elsősök beiskolázási terheinek csökkentése, hogy az intézmény még vonzóbbá válhasson a város oktatási életében.

KILIÁN SZILVIA

Íme, nyitott ajtót adtam eléd, amelyet senki sem zárhat be.” [Jel 3,8]

EVANGÉLIKUS ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS GIMNÁZIUM

5900 Orosháza, Bajcsy-Zsilinszky u. 1. · Telefon: (68) 411-771
E-mail: evangiskoh@freemail.hu · www.evangelikus-ohaza.sulinet.hu

Az Orosházi Evangélikus Általános Iskola és Gimnázium szeretettel várja mindazokat a tanulókat, akik ebben az intézményben szeretnének tanulmányokat folytatni.

Képzési formák:

- Általános iskola: 1–8. osztályig kiemelt (angol és német) idegen nyelvi képzés, 1. osztálytól számítástechnika-oktatás.
- Négyosztályos gimnázium: általános tantervű képzés, számítástechnikai ismeretek oktatása ECDL-vizsga megszerzésének lehetőségével.
- Hatévfolyamos gimnázium: emelt szintű német-, angol- és latinnyelvoktatás, számítástechnikai ismeretek oktatása ECDL-vizsga megszerzésének lehetőségével.

Minden osztályban jellemző:

- Hitben elkötelezett, szilárd erkölcsű, szeretetben élő személyiség formálása.
- Hazaszeretetre nevelés, a családok méltó szerepének visszaállítása.
- Történelmi és keresztyén múltunk hagyományainak megismertetése.
- Kommunikációs képességek, szókincs fejlesztése, a szép beszéd ápolása.
- Szakköri, önképzőköri, sportolási lehetőségek biztosítása.
- Néptánc- és társastáncoktatás, a kulturált szórakozás igényének felkeltése.
- Gimnazisták számára klubfoglalkozás.

A 2005/2006. tanévben két általános iskolai 1. osztályt indítunk.

A mi iskolánk a szeretet iskolája. Egy iskola azok számára, akiknek gyermekük magas szintű testi-szellemi nevelésén túl fontos a lelki nevelés is! Szeretettel várjuk az általános iskolát most kezdők és a középiskolában továbbtanulni szándékozók jelentkezését is.

**Nyílt nap a gimnáziumba jelentkezők számára:
2004. december 10-én 745-től**

Iskolai kód: 028280

Tagozati kód:

Négyosztályos gimnáziumi osztály: **01**, hatosztályos gimnáziumi osztály: **03**

Lincoln fontos olvasmányai

Abraham Lincoln (1809–1865) amerikai republikánus államférfiként a 16. elnöke volt az Egyesült Államoknak. Feljegyzéseiben visszaemlékszik arra az időre, amikor még molnár volt New Salem-ben. Mindössze 3 könyve volt, melyeket szorgalmasan olvasgatott.

Ez a három könyv három múlhatatlan szellemi értéket jelképez vagy testesít meg bárki számára.

1. Az első könyv George Washington életrajza volt, amelyből megtanulta, hogy méltónak kell lenni a szabadságra, melyért mások életüket áldozták. Természetesen ez az olvasmány helyettesíthető más életrajzokkal, könyvekkel, de az emberi lélek elidegeníthetetlen része kell, hogy legyen a szabadság utáni vágy! Halálosan komolyan kell tisztelni a másik ember szabadságát, hogy a mi szabadságunkat

Iskolai törzsgárdatagság Orosházán

Avagy szívből gratulálunk, és Isten áldását kérjük hűséges pedagógusaink életére!

2004. október 23-a tartalmas és meghatározó megünneplése alkalmából ezüst és arany fokozatú elismerésben részesültek azok a pedagógus munkatársaink, akik már jó ideje egyházi iskolánkban végzik hűségesen szolgálatukat, és közben már évtizedekben mérhető az iskolás gyermekek közötti munkájuk. Egyházi iskolánkban „csak” 12 (teljes) évet tölthettek el eddig, de a városban, Orosházán 20, 30, illetve 35 esztendeje állnak helyt katedrán, kis és nagydiákok között, és most egyházközségünk lapja, a Harangszó újság olvasói nevében is köszönettel és áldáskívánással gondolunk rájuk:

– 20 éves (orosházi) pedagógus szolgálatot tudhatnak maguk mögött: Fehér Borbála (igazgatóhelyettes), Feketéné Erhardt Ildikó és Balczó Jánosné.

– 30 éve szolgálja a nevelés és oktatás szent ügyét Görbicsné Sente Judit.

– 35 éves pedagógusi szolgálatukhoz gratulálhatunk Jantos Istvánné (igazgató) és Dr. Szabó Istvánné pedagógus testvéreinknek.

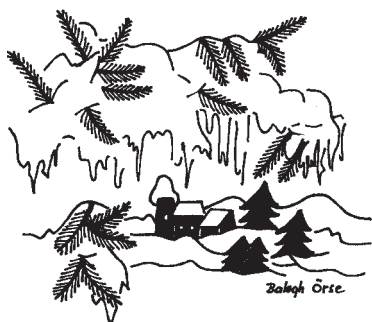
A 35 esztendő már egy kicsivel több is, mint egy emberöltő. Ahány esztendő, annyi generáció ment át a kezük alatt, kinek 20, kinek 30, kinek 35. Megható a tudat, a visszatekintés.

S természetesen volt nehézség is szép számmal. De az érintettek az ünnepi pillanatban inkább csak a szépre, az örömtelire emlékeznek. S elfelejtették már az oktatlan szülői támadásokat, hangoskodó, olykor indulatos kifakadásokat... mindent, ami rossz és az átélt pillanatban sebző teher volt, az ünnepi pillanatban hátterbe szorul. S a szűkkeblűen adagolt di-

cséreteket, köszöneteket pedig besorozzák, és hálával gondolhatnak arra, hogy az övék az egyik legszebb és szent szolgálat: mert minden tanár, nevelő Isten munkatársa a „kreatio kontinuában”, a teremtés folytatóságában, akár tudja, akár nem. S annál boldogabb, ha ezt tudja.

Az Evangélikus Egyházközség nevében is köszönetet mondunk a hűséges szolgálatért, a 20, a 30, a 35 esztendőért, s bizonyára Orosháza Városának illetékei is lelki figyelmességgel fordulnak a pedagógusok felé, a mi pedagógusaink felé is, hiszen akármelyik iskolában fáradoznak is, kivétel nélkül mindegyikjük orosházi gyermekek szívét, lelkét, testét, értelmét segíti a fejlődés bonyolult, misztikus folyamatában. Isten áldása legyen a pedagógusok életén!

(rj)

is tiszteljük. S tisztelettel kell azokra tekinteni (pl. 1956 esetében), akik életüket áldozták a szabadságért. A mártírok vére, élete és halála a szabadság építményének szilárd alapköve, és szörnyű történelmi bűnt követ el az, aki akkor (társadalmi) börtönt épít rá.

2. A második könyv Blackstone-tól az angol törvények magyarázata, melyből megtanulta, hogy miképpen lehet a jog és igazság védelmével polgártársain segíteni. Blackstone törvénykönyve is helyettesíthető más, talán időszerűbb törvénykönyvekkel, de a törvények iránti tisztelet ugyancsak múlhatatlan.

3. A harmadik könyv, melyet édesanyjától kapott és mindig olvasgatott, a Szentírás volt. Ez arra tanította meg, hogy minden törvénynek alapja és minden életnek irányítója és minden tettek számon kérője Isten. Ezt a könyvet nem lehet semmivel sem helyettesíteni, mert „ez a könyvek könyve, Isten szíve dobog benne”, ahogyan azt Gárdonyi Géza írta. (Rj)

Sola Fide Alapítvány

Földi életünk szép rendje, hogy múlt nélkül nincs jövő, hogy a dolgos, értéktelmentő jelen a hagyományokra épül. Elődeink példája kell, hogy vezérelje minden napjainkat. Alapvető kötelességünk szellemi örökségünk megbecsülése, ápolása, utódaink épülésére, lelki gazdagodására! Ebben az iskola szerepe igen fontos. Jó érzelmi légkörben a növendékek fogékonyabbak a szépre, a jóra, a valódi értékek befogadására.

Evangélikus iskolánk minden nehézséget leküzdve igyekszik megteremteni ennek feltételeit. Tevékenységében több alapítvány is segít.

Közlünk a legfiatalabbat négy esztendővel ezelőtt, 2003 októberében Dr. Czeglédi Jankó Gézánné hozta létre, tisztelegve apósa, Jankó Bálint egykori orosházi evangélikus kántortanító, és szeretett férje, Dr. Czeglédi Jankó Géza emléke előtt. Alapítványa nevéül Luther Márton reformátori hitvallását választotta: „Sola Fide”, azaz „Egyedül hit által”. Ez a két szó olvasható az egykori Orosházi Evangélikus Gimnázium, s utóda, a mai Evangélikus Általános Iskola bélyegzőjén egyaránt. E két szó határozza meg az alapítvány törekvéseit.

A Sola Fide Alapítvány egy évvel ezelőtt, 2003. október 31-én, reformáció ünnepén első ajándékával az iskolában folyó hitéleti neveléshez azzal kívánt segítséget nyújtani, hogy 15 db Bibliát és 30 db énekeskönyvet adományozott az iskola könyvtárának.

A kuratórium és az iskola vezetésének közös döntése alapján az ajándékozás időpontja minden esztendőben október 31-e, reformáció ünnepe, ugyanakkor a jövőben a mindenkor első általános iskolai és első gimnáziumi osztály hittan tankönyveiről tanévkezdéskor gondoskodik az alapítvány kuratóriuma. 2004 szeptemberében már megkapta az iskola az új elsőök hittankönyveit. Október 31-én egy-egy énekeskönyvet adtunk át az új gimnáziumi osztály, a 9/4 évfolyam minden tagjának. Következő évi ajándékunkkal az akkor mutatkozó hiányt kívánjuk majd betölteni.

Reméljük, megkezdett munkánkat úgy folytathatjuk, hogy tevékenységünk megfelel majd az alapító nemes szándékának, hasznára legyen iskolánk tanulóinak. Reménységünk nem alaptalan, hiszen ebben az évben – amikor erre alapítványunk jogosulttá vált – már megtapasztaltuk, hogy sokan ajánlották fel adójuk 1%-át céljaink megvalósításához. Bízunk abban, hogy erre a jövőben is számíthatunk. Isten segítsen, hogy jó szándékainkat jól válthassuk valóra!

FÜRST ENIKŐ
kuratóriumi tag

Tanítványaink a közösségről

Megkérdeztem diákokat, hogy milyennek képzelik el az eszményi közösséget. Válaszaikból szűrtem le és gyűjtöttem ki az alábbiakat.

Először is találkoztam az ismert ének kezdő sorával: *Szeretni nem pusztá szó. S hogy ez mit jelent? A közösség legyen egyszerű és megértő. Mindenki mindenkivel barátkozik. A jó közösségben sok ember van összhangban. Mint egy szoros barátság, csak nem két, hanem több ember között.*

A közösség tagjai tudnak igazán mélyen beszélni egymással, és tudnak szórakozni is együtt. Jó BARÁTOK. Összetartóak. Kiállnak a barátaik mellett. Hasonló az érdeklődési körük.

Ezek a legfontosabbak: bizalom, őszinteség. A légkör meghitt. Amikor az ember fél szavakból is megérti a másikat.

Persze ez nem megy magától: Össze kell szokni, közös programokat, kirándulásokat szervezni. Beszélgetni bármiről. Sokat nevessenek együtt. Mi több: Imádkozni azokért, akik még nem tértek meg.

A válaszokban a barátság mellett a másik, többször visszatérő utalás, amely mintául szolgál a közösséghez: a család.

A jó közösség a családhoz hasonló, nem is áll több emberből, mint egy család. Közös családi ebéd, vacsora. Nem a tévé előtt ül az ember, hanem a családjával beszélget.

Egy helyen élünk, vagy legalábbis sűrűn tartjuk a kapcsolatot.

A hibák, hiányosságok felől is megközelíthető: Ahol nincs agresszió és baj hátán. Ne feszengjünk egymás társaságában.

Nem lennének kis csoportok, hanem mindenki beszélne mindenkivel.

A szeretet mellett felszabadultak és őszinték lennének, együtt tudnánk nevetni vagy sírni, és mindent megbeszelnénk. Azt hiszem, ettől már nem vagyunk olyan messzire, de nehéz ilyen közösséggé lenni.

A közösségben nem felszínesek, és nem jópofiznak csak azért, hogy menőbbnek tűnjének. Ne a külső, hanem a belső értékeik miatt tiszteljük a másikat.

Van, aki számára ez a közösség nem az osztályban alakult ki. Jó lenne azért, ha kicsit mindenki jobban odafigyelne a másikra.

Hát, valóban jó lenne. De mindez nem öncélú:

Abban a baráti társaságban biztonságban érzem magam. Talán ráébredtem, hogy nekem mit kell csinálnom ebben a világban.

Az ember azt a közösséget keresi, ahol helye van. Így aztán ha egy ember is elmegy a közösségből, akkor az már nem az igazi.

Tartalmas beszélgetések során oldanak meg problémákat.

Van itt egy, a maga egészében figyelemre méltó kis opus, amit azon melegében, valóban mindenfajta előre megfontolt szándék nélkül „követett el” az egyik diák. Általa bepillantást nyerhetünk az iskola hétköznapijainak kozmetikázás nélküli, nyers valóságába. Lássuk!

Én magam is egy közösségben élek. Például az osztályom. Sajnos néha széthullunk, egymás ellen fordulunk, néha a tanárt se vesszük figyelembe, hogy ő bent van! Én szeretnék, sőt szoktam is egynéhány osztálytárssal ez ellen tenni, de itt az a baj, hogy csak néhány. Na jó, nem egy féleszű, rendetlen osztály vagyunk, de néha mások szemében ez így tűnhet. Van, akiknek ez tetszik, egy pillanatra még én is elvigyorodok, esetleg elnevetem magam, ha olyan poénos helyzet alakul, de aztán minden megy tovább. És ez a sok poénos helyzet a tanárokat eléggé bosszantja. Például amikor „X tanár” óráján valamelyik agyasabb elkezdi szórakozni valami általuk viccesnek hitt helyzeten, az idő megáll, a röhej kitör, „X” feje bedagad, az osztály még jobban röhög. Aztán lassan csak lehiggadnak a kedélyek. Ilyenkor kerül némelyik ellenőrzőbe a „fekete röhej”, amin általában csak röhögünk, legyintünk rá. Szegény „X”, nem tudom, meddig bírja még agysejtekkkel, és persze tintával. Szerintem ez persze egy ideig vicces, de amikor már a vonalon egyes emberkéék túlmennek (ez valakinek banális helyzet), nekem annyira nem tetszik. Szerintem lehetne ezen változtatni, csak egy kis erőfeszítést igényelne. No persze azt nem ígéri senki, hogy szentek leszünk, de a rosszaságot ki kéne nőnünk. Mondjuk az is igaz, hogy rossz gyerek nincs, csak eleven van...

(A kis írásban szereplő konkrét nevet „X”-re egyszerűsítettem.) Szerintem ebből a fogalmazásból is látszik, hogy sok mindent el lehet mondani a suliról, de azt nem, hogy unalmas hely lenne.

Befejező gondolat a „tökéletes közösség”-ről

A tökéletes közösségben nagyon fontos szerepet tölt be a szeretet, mert anélkül még élet sincs, és Isten nélkül sincs, mert ő adta nekünk az életet. Ha az a tökéletes közösség meglenne, amit én szeretnék, akkor szeretnék annak az egyik tagja lenni.

Hát, kedves Testvérem az Úrban, szerintem már most tagja vagy! Valószínűleg mindannyian szeretnénk tökéletes közösség tagjai lenni. Magunkat azonban a legritkább esetben tartjuk tökéletesnek. Nem feszül itt ellentmondás? Lehet, hogy igen, de feloldható. Ha figyelembe veszem Krisztus felszólítását: „legyetek tökéletesek” (Mt 5,48), azt látom, hogy ez a törekvés biblikus.

Mert mitől lehet még tökéletes egy közösség? Nos, nem attól, amire először gondoltunk. Nem attól, hogy hibátlan. Hanem attól, hogy egészséges. Az egészséges, élő szervezet változni tud. Ahol hibát észlel magában, ott javítani képes. Egészséges a közösség, ha érzi, észreveszi magában a hibákat, aztán beszélni tudnak ezekről a közösség tagjai, készek arra, hogy megbocsássanak egymásnak, és egyenként megújuljanak. Ezért hiszem azt, hogy már most tökéletes közösségünk van.

NAGY ERVIN

Örömmel tesszük közzé

Nagy örömmel tesszük közzé, hogy a svájci erlinsbachi keresztyén gyülekezet – lelkésze Gabányi Géza, felügyelője Rudolf Kyburz – kész teljes összeggel támogatni az orosházi Evangélikus Általános Iskolába beiratkozó evangélikus és a református kisdíjakat 2005. szeptember 1-jétől, s ezt 3 esztendőn keresztül vállalják, mindig a kis elsősök érdekében. A svájci hittestvérek 50 főig vállalják az elsősök tanévkezdési teljes iskolai kiadását.

A kedves felajánlás ötlete legelőször 2004. szeptember legelején, a búcsúebéd alkalmával hangzott el iskolánk ebédlőjében, amikor a 25 tagú svájci csoporttal együtt ebédelt az orosházi egyházközség vezetősége és munkatársi csapata. Ekkor jelentette be Rudolf Kyburz felügyelő és Gabányi Géza lelkész ezt a felajánlásukat, majd Erlinsbachban a gyülekezet presbitériuma elé vitték a felajánlást, ahol a gyülekezet teljes vezetősége támogatásra méltónak találta az ötletet, így jövő szeptemberben már érvényben lesz a támogatás.

Ortenburg-Orosháza

Beszámoló az óvodai küldöttség ortenburgi útjáról

Szeretettel tájékoztatjuk a testvéreket arról a néhány napról, amit testvérgyülekezetünkben töltöttünk október közepén. Meghívásunk előkészítését és az ortenburgi program összeállítását eszperünknek, Ribár János lelkész úrnak és az ortenburgi fiatal lelkészházaspárnak Sabine Hofer lelkésznek és Johannes Hofer lelkész úrnak köszönhetjük.

Az ortenburgi evangélikus gyülekezetet 1563. október 17-én alapították. Erre a szép évfordulóra, az ünnepi istentiszteleti együttlétre és természetesen a gyülekezet óvodájának meglátogatására hívtak bennünket.

Óvodánkból négyen indultunk a nagy útra. A felmerült költségeket az óvoda térítette, s gyülekezetünkől megkaptuk az egyik szolgálati gépkocsit. Itt köszönjük meg „sofőrünknek”, Gavallérné Koszorus Évinek, hogy a közel 750 km-es utat – kis pihenőkkel – oda-vissza végigvezette vidáman, magabiztosan.

Csütörtök esti megérkezésünkkor az ortenburgi lelkészházaspár, az evangélikus óvoda alkalmazottai (ld. alsó képen) és a gyülekezet képviselői már vacsorával vártak bennünket.

Pénteken az óvoda munkájával, az ott dolgozó kollégákkal ismerkedtünk. Este egy szakmai, baráti megbeszélés zajlott az óvodában, melyen a gyülekezet lelkészje is részt vett. Tájékoztattuk vendéglátóinkat a nálunk folyó pedagógiai munkáról, ugyanakkor módunk volt a délelőtti tapasztalatok értékelésére, a két intézmény munkájának összehasonlítására is. (A nyelvi nehézségek leküzdésében Berta Tünde kolléganőnk segített.) Örömkre sikerült azokkal a gyülekezeti tagokkal is találkozunk, akik mintegy másfél évvel ezelőtt jártak nálunk.

Szombaton délelőtt – a konfirmandus foglalkozáson való részvétel során – betekinthettünk a gyülekezet fiatal lelkészének munkájába. (Az ifjúság körében végzett munka aktív segítője Judith Eppner, aki nyári gyakorlatát töltötte óvodánkban.) A délután passau kirándulással telt. A város és környéke gyönyörű. A három folyó találkozási sétatáján megtett úttal maradandó élményt jelentett mindannyiunknak.

A vasárnapi ünnepi istentiszteleten meleg szeretettel vettek körül bennünket a gyülekezet tagjai. Ez idő alatt a legkisebbek gyermek-istentiszteleten voltak az óvodában, lelkészük vezetésével.

Ennek megvalósítását megkönnyíti, hogy a templom, a parókia, a gyülekezeti ház és az óvoda épülete egy gyönyörű kertet ölel körbe.

Az igehirdetés után egyenként kaptunk a lelkészától áldást a hazaindulás előtti órában. Meghatottan búcsúztunk az ortenburgiaktól, akik enéhány napban szeretettel, törődéssel vettek körül bennünket. Betekinthettünk a gyülekezet mindennapjaiba, az óvoda munkájába. Tapasztalatokat gyűjthettünk arról, milyen keresztyén lelki nevelés folyik az óvodában és a gyülekezetben. Hogyan értelmezik a legkisebbek között végzett szolgálatot.

Élményekkel és újabb ismeretekkel gazdagodva indultunk haza vasárnap kora délután.

Hálás szívvel köszönjük meg mindenkinek, aki segített bennünket. Köszönjük, hogy ezen a látogatáson részt vehettünk, hogy megismerhettük az ortenburgi gyülekezetet, hogy tapasztalatokat gyűjthettünk, hogy baráti szálak szövődhetnek közöttünk.

Azt éreztük, hogy bárhol vállalunk szolgálatot a legkisebbek között, testvérekként vagyunk közel egymáshoz, hiszen mindannyian Jézus Krisztus szeretetében élünk.

Így köszöntjük a közelgő ünnepeken gyülekezetünk minden tagját, Kedves Testvéreinket, és imádságos szeretettel gondolunk ortenburgi evangélikus testvéreinkre is.

„Az Úr irgalma megmarad nemzedékről nemzedékre az őt félőkön.” [Lk 1, 50]

RÉVÉSNÉ TÓTH ERZSÉBET
óvodavezető

Nagyon nagy szégyen!

Szégyen a temetéseken

Nagyon nagy szégyen, amikor sokan a legalemibb viselkedési formulákat sem tudják betartani. Elérkezett a megszomorodás és az elkeseredés lelki állapotának a végső pillanata.

Temetés. A gyászoló család a koporsó mellett, a többiek, ahová sikerült. S van három elkeserítő jelenség: 1. mobiltelefon, 2. beszélgetés, 3. cigaretta.

(1) Mobiltelefon

Az ígéhirdetést éppen csak elkezdem, amikor a terem egyik sarkából élesen felcseng, felsikít a mobiltelefon idióta dallama. Gondolom a gazdája kapkodva kapcsolja ki. De nem. Nem tudom ki a tulajdonos, de mindenki merev, pókerarcú ül a helyén. A mobiltelefon sívít, zenél, visít, majd elhallgat. Csend, csak én zajongok, mert az Isten szolgálja vagyok. Mintegy 2 perc telik el, a mobiltelefon újra visít. A hívó fél feltehetően megnézte, hogy jó számot hívott-e és most újra próbálkozik. A mobiltelefon csak szól, csak szól, zenél, visít, és mindenki ül pókerarcú. A harmadik telefoncsörgésre végre felpattan egy nő és kirohan a ravatalozóból, s behallatszik, hogy felveszi a telefont. Amit mond, nem értem. Semmit nem értek. Én szégyellem magamat, amikor a hölgy nyugodtan visszajön, és újra helyet foglal a páholyban, merthogy oda szól a jegye. Én a legszívesebben abba hagynám az egészet, mert – sajnos – Jézusnak az a mondása jut eszembe, amiben szó van azokról a gyöngyökről, amit mik elé nem szabad kiszórni.

S a mobiltelefon újra és újra megszólal. Újra és újra felveszik, a témát megbeszéli, hiszen van idő, úgysem történik semmi, csak valakit temetnek a pap meg éppen dumál. Szégyen! Nagyon nagy szégyen! Megalázó szégyen! Én szégyellem magamat őhelyettük. Ezt tette az 50 éves szocialistanevelés.

(2) Beszélgetés

Éneklés alatt kevésbé hallom, csak a mozgó szájakat látni és az összehajlást. Amikor az ének abbamarad, a beszélgetés nem. A temetői csendben felerősödik a suttogásnak hitt beszélgetés. Biztosan különös fordulatot vesz éppen a párbeszéd, mert kedélyes kuncogás hallható. S ebben az a rossz, hogy az állandó vagy az időszakos morgás erősen hallatszik. Talán nagyothallók a beszélgetők, ki tudja? De beszélgetnek, mint a piacon vagy a bolt előtt vagy az utcán bárhol. Kánto-

runk ilyenkor erőteljes szigorral igyekszik odanézni, de semmit nem használ a tekintete. A morgó beszélgetés zavartalanul folytatódik. Hogy közben ígéhirdetés szól vagy imádság, semmit nem jelent. Újabban már az (általam feleslegesnek tartott) életrajz alatt is beszélgetett valaki valakivel. Szégyellem magamat miattuk és helyettük. Idáig süllyedtünk. Ezt tette az 50 éves szocialista nevelés.

Gyerekkoromban még a falun vonult át a gyászmenet. Kocsi, lovas kocsi megállt, kerékpáros, gyalogos szintén, s levette a sapkát télvíz idején is, és néma tiszteladással várta meg, amíg az utcán hallótávolságon kívül kerül a gyászmenet.

Most pedig? Szövegelés, morgó suttogás, összehajlás, konferencia. Én szégyellem magamat. Különösen amikor – mint nemrég is, október legelső napján délután történt – közvetlenül mellettem folyt a beszélgetés, tőlem karnyújtásnyira. Pontosan oldalt a hátam mögött. Szégyelltem megfordulni, hogy rájuk nézzek, megtette helyettem a kántor. Kétszer is. Hasztalan. Csak beszélgettek. Zavartalanul. Úgy éreztem, hogy leteszek mindent, és ott hagyom az egészet. Értelmetlen, ha ennyire sötét közegeben vagyok.

Aztán este egy halkodó beteg vigasztalt meg, amikor könnyes tekintettel, de evangéliumi mosollyal azt mondta, hogy „megyek haza”. Akkor belerendült a lelkem, hogy mégis van értelme a lelkeszi munkának.

(3) Cigaretta

Nem is érdemes írni róla, de a füstje sokszor még a ravatalozóba is bejön. A bejárat mellett áll vagy állnak, és közben unatkoznak. Hát van idő rágyújtani és jókat pöfékelni. A cigarettázókra nem haragszom, legfeljebb sajnálom őket, hogy ekkora aszenvedély. Sekkora a halálfélelem. A szerencsétlen flótásnak füst mögé kell bújni, mert retteg. Mintegy 20 perccel kellene füstmentesen meglennie. Nem bírja ki. De legalább csendben van. S félelmet így tudja leplezni. Félelmében bátran cigarettázik, és férfinek érzi magát. Füstölve úgy hiszi, hogy a halál meg sem kottyan neki. Ezt is az 50 éves szocialista nevelés tette. Büszkének lehetnek rá, akik ebből kivették a részüket.

Nagyon nagy szégyen ez! Tisztelet a kivételnek! Az élet minőségének hihetetlen romlása ez. Lendületben az ország – a nihil szakadékába.

RIBÁR JÁNOS

Utolsó idők jelei?

Az egyházi esztendő utolsó negyedében, különösen november havában – teológiai szakkifejezéssel – az eszkatológia témája került előtérbe. (Eszkatológia: végső idők, Krisztus Urunk visszajövetelét közvetlenül megelőző utolsó idők tanítása.) Az ún. apostoli hitvallásban is gyakran mondjuk a világ összes keresztyénével együtt, hogy „onnan jön el ítélni élőket és holtakat”, s a Szentírás egyértelműen beszél arról, hogy az utolsó ítéletnek, vagyis Krisztus visszajövetelének egyértelmű jelei lesznek, ami a hívő embereket egyszerre vigasztalja, bátorítja, s figyelmezteti. Az egyházzal, keresztyénséggel, hittel kapcsolatos rendkívül negatív európai és hazai – ezen belül környékünkön még harsányabb – jeleit kétféleképpen is szemlélhetjük, ún. objektív szociológiai módon, illetve eszkatológiai, vagyis az utolsó idők előjeleit meglátó és értő módon. Minden vonatkozását hosszú lenne felsorolni, de például a jelek között azt látni kell, hogy még az egyházhoz tartozók hite (és vallásgyakorlata) is nagyon megsapadt, felületessé vált, hiszen sokszor még az egyházi intézmények alkalmazottai sem járnak rendszeresen Isten igéjét hallgatni, és a szentségekkel is jóval ritkábban élnek, mint az elvárható lenne. Presbiterek és képviselő-testületi tagok hanyag ígéhallgatása és ritkás szentségünneplése hasonlóképpen feltűnő, úgyhogy akár azonnal fel lehetne oszlatni mind a két választott testületet az ügy lényegének nem értése, és elkötelezettség hiánya miatt (tisztelet a nagyon kevés kivételnek).

Az egyházon kívül még élesebb a jelzett negatív tendencia, ami szintén komplex jelenség, benne foglaltatik egy szellemi mélyrepülés, egy reflektálatlan, ösztönszerű életvitel, az anyagiak démonikus szerelme, ami megmutatkozik a hitoktatás kerülésében, a társadalmi, azaz Isten nélküli temetések számában, és általában a lelki értékek megszűnésében. Krisztus visszajövetelének világos jelei: az utolsó napokban az emberek önzők, pénzsóvárok, dicsekvők, gőgösek, istenkáromlók lesznek. (2Tim 3,1k.); Mk 13; 2Thessz 2,1–12. És ez csak ízelítő!

RJ

A drogozás és felismerése

Mottó:

*A drogra könnyű rászokni,
de nehéz abbahagyni.*

Ezzel a mottóval írtam az Orosházi Harangszó 2003. advent-karácsonyi számának 23. oldalán általánosságban a drogozásról. Most néhány drogról írok és arról, ami még fontosabb: hogyan lehet a környezetnek a drogozást felismerni? Ez utóbbit elsősorban szülők, hozzátartozók, barátok figyelmébe ajánlom, hogy idejében fel lehessen lépni, még a rászokás előtt.

Kérdezhetné valaki, hogy miért írok már megint a drogozásról? Azért, mert a diákok ötöde már használt kábítószer, míg az ismeretségi körüket is figyelembe véve több mint 60%-a. Ez derült ki Szege-den a tizenhat éves középiskolások között végzett felmérésből. A legtöbb diák a marihuánát, azaz a „füvet” próbálta ki, amit követhet az Ecstasy, ám a legveszélyesebbnek a heroint tartják, amit csak elenyésző számú fiatal próbált ki. A felmérésben részt vevő 2000 diák 71%-a a felmérést megelőző hónapban egy-két alkalommal, míg 12%-uk hetente használt valamilyen drogot. Ugye, milyen hihetetlen arány?

A diákok többsége nem helyteleníti, ha valaki alkalmanként cigarettázik vagy iszik. Viszont elítélik azokat, akik hasist vagy marihuánát szívnak. Legtöbbször a heroint és kokaint ellenzik. Úgy látszik, ezektől félnek leginkább. Bár a többihez is így viszonyulnának. Feltűnő, hogy a drog mellett a diákok egyharmada tartja magát dohányosnak, de mintegy 50%-a gyújt rá alkalmanként.

A felmérésben arra a kérdésre, hogy mikor és miért fogyasztanak alkoholt, néhan drogot, sokféle választ adtak: „Iszom, ha nagyon kivagyok, de akkor nyugtatóval együtt.”, „Ha szerelmi bánatom van.”, „Ha van pénzem.”, „Amikor kíváncsi vagyok.”, „Unalmamban.”, „Csak úgy.”, „Mert kíváncsi vagyok a hatására.” Általában ez a „kíváncsiság” és a barátok „cukkolása” szokott az elindító lenni a drogozás, ivási lejtőn!

Erdemes a drogozás vonatkozásában a család és az iskola szerepére, felelősségére figyelemmel lenni. Nézzük ezeket!

A gyerekek egy része csonka családban, illetve nehéz anyagi körülmények között nő fel. Ma széleskörűen vitatott kérdés a korszerű családkép, de mindenütt elfogadott a család alapvető fontossága a nevelésben. Sajnos ma az iskola

(kevés kivételtől eltekintve) csak oktat, tanít, de nem nevel. Az én időmben (az 1930–40-es években) – a családi nevelést kiegészítve – a tanító és a tanár is nevelt. Manapság a nevelés elsősorban a család feladatává vált.

Egy kétgenerációs családban (a munkavállalás következtében) a szülőknek sem elég idejük, sem elég energiájuk nincs a gyerek érzelmi és intellektuális nevelésére. A gyerek alapvető nevelése 5–6 éves korig alapozódik meg, a továbbiak csak erre épülnek. Igen ám, de ha az alapgyenge, akkor ingatag a későbbi építmény is. Az iskolában fellépő konfliktusokat, terheket, az ideális családban a gyermek fel tudja dolgozni, míg a sérült (neveléshiányos) családban a problémák csak halmozódnak. Ez utóbbi eset elősegíti a drogozás bekövetkeztét. A különböző szenvedélyeknek, mint a dohányzás, az ivászat és a drogozás, körülbelül ebben a sorrendben növekszik károsító hatása az egészségre. Míg az iszákosok legtovább 10–15 évig „bírnak”, addig a drogok általában 5–6 év alatt belehalnak.

Elöljáróban érdemes megjegyezni, hogy az egyes kábítószerből mennyi a halálos, azaz mérgező adag grammokban: LSD: 0,0007; heroin: 0,062; amfetamin: 0,2; morfin: 0,3; kokain: 0,7; cannabis: 1,0. Ugye, hogy a mákszemnél is kisebb a mennyisége a halálos adagnak, a mérgező? Néhány ismertebb kábítószer és hatása:

Amfetamin: elsősorban az agyra (gondolkodásra) hat, nyugtalanság, üldözési mániák, izzadás, látási zavar stb.

Cannabis: az indiai vadkender hatóanyaga. Marihuána néven (összeaprított vadkender levele) pl. cigarettába sűrítve használják. Hatása: tér- és idő keveredése, hallucináció, látási zavar, terhessegekben magzatkárosodás (torzszülött).

Heroin: a mák egyik alkaloidja. Elsősorban vénás injekció formájában használják. Hatása: gyönyörözés, lebegés, repülés, eufórikus állapot, impotencia, heroininfekció az injekciós helyeken.

LSD: Az anyarozs ergotaminjából (gyógyszer) állítják elő. Ez egy lizergsav (vegyi fegyver) származék. Előfordul rágógumi, itatóspapír anyagú bélyeg (nyalogatás), injekció alakjában. Hatása: emlékezetkiesés, hallucináció, rémlátás (pl. azt hiszi, hogy repülni tud, így kiugrik az ablakon).

Ópium: a mákcsereje tejnedve beszárítva. A mák gubójának, szárának és levelének főzete, mint ópiumos tea. Felhasználás: rágják, szippantják, pipában elfüstöl-

lik (kínaiak ópiumszívása). Hatása: hallucinációk, eufórikus állapot, impotencia.

Ecstasy (extázi, Ádám, MDMA): a legelterjedtebb diszkódrog. Ez egy amfetaminszármazék, melytől 1990–92-ben 9 halálos mérgezés származott. Hatása: fantasztikus, extázisos érzés, csodálatos színű világ, és főleg csökkent veszélyérzet (ez okozza a diszkó utáni sok autóbalesetet). A hatást a villogó fény, a monoton zene fokozza. Érszűkület miatt hőemelkedés, ami fokozza az izzadásgazdagságot (különösen, ha a mosdóban elzárják a vizet). Májkárosító hatása van.

A következőkben arra hívom fel a figyelmet, hogy mik lehetnek a kábítószerfogyasztásra utaló jelek.

Pszichés tünetek:

Az alábbiakban a deviáns magatartások közül is felsorolok néhányat, hisz az előzőekből kitűnik, hogy ezek főleg pszichés tünetekben jelentkeznek:

- idegesség, belső nyugtalanság, feszültség, ingerlékenység;
- pesszimista hangulat, reménytelenség érzése, levertség, közömbösség;
- közöny vagy éppen ellenkezőleg: fokozott érdeklődés;
- minden ok nélküli örömkítőzés, gyakran nevetéssel kísérve;
- váratlan és meglepő közlékenység.
- a figyelem és a koncentrációképesség zavara.
- feledékenység;
- indokolatlan fáradtság, gyors kimerülés, a teljesítőképeség indokolatlan ingadozása;
- alvászavarok (aluszékonyosság vagy álmatlanság), zavaró álmok;
- térbeli és időbeni tájékozottság zavara;
- túl sok vagy a témához épp nem illő összefüggéstelen beszéd;
- motiválatlan félelemérzés, amely állandó jellegű vagy rohamszerűen jelentkező;
- hallucinációk, víziók;
- személytelenség;
- a tényektől való függetlenné válás;
- titkolózás.

Testi tünetek:

- ismeretlen eredetű tűszúrások vagy erre utaló elváltozások a bőrön (bőr elszíneződése, véraláfutások), fekélyek a vénán;
- beesett arc, kimélyültebb szemgödör;
- pupilla szűkebb (morfium) vagy tágabb (hallucinogének);

- a bőr, különösen az arc sápadt, hamuszürke, esetleg kékesen elszíneződött;
- szájszárazság;
- kimutatható ok (pl. megfázás) nélkül jelentkező orrfolyás;
- étvágytalanság, amelyhez gyakran társul hányinger, hányás, erős fogyás;
- hirtelen megnő az édes italok utáni igény;
- külső ingerekkel (zaj, fény, fájdalom) szembeni túlzott érzékenység;
- szédülés, a járás bizonytalanná válása;
- szív- és légzőszervi panaszok;
- a fogazat ápolatlan, elromlik (a drog hatására túlzott erővel harap össze vagy vicsorítja a fogait).

Magatartásbeli változások:

A pubertáskor elérésekor a fiatalok magatartása megváltozik, az alábbi fokozott változásokra azonban figyelni kell:

- érdeklődés csökkenése;
- az iskolai teljesítmény hanyatlása;
- a családon belüli kapcsolat romlása, zárkózottság;
- kritikátlan, terv és cél nélküli „szabadságra” való törekvés;
- a korábbi életmód, szokások minden ok nélküli megváltoztatása
- test és ruházatát elhanyagolása;
- megmagyarázhatatlan kimaradások a szülői házból,

iskolából, munkahelyről;

- gyakori, sokszor motiválatlan hazugságok.

Gyanút keltő használati tárgyak:

A kábítószer fogyasztásakor idegen tárgyak, eszközök jelennek meg. Előfordulhat, hogy ez motiválja az ismerőseket a fiatalmegfigyelésre:

- ezüstpapír-darabkák;
- színes, préselt, láthatóan nem gyári készítésű tabletták;
- felirat nélküli, ismeretlen cukorkák;
- bármilyen primitív injekciós felszerelés vagy injekciózásra utaló dolog: véres vatta, gumi, összetekert zsebkendő;
- háztartásban használatos, szokatlan tárgyak felbukkanása (pl. levélmérleg);
- olyan kanál, amelynek alján látszik, hogy gyakran tartották tűzbe vagy meleg fölé;
- a lakás valamelyik helyiségében szokatlan szag rendszeres észlelése;
- citromlé iránti megnövekedett és megmagyarázhatatlan igény (a citromlé segíti a heroinnak a vérben való oldódását);
- üres vagy kitöltött orvosi recept, indigó, furcsa alakú, házilag készített bélyegző, aláírás-minták;
- ismeretlen eredetű növényi törmelék-maradványok (pl. marihuána).

Kedves szülők és barátok! Figyeljenek a gyerekekre, barátokra, hogy még időben közbe tudjanak lépni a drogozás meggátolására. Befejezésül Sípos Zoltán II. osztályos gimnazista „Le a kábítószerrel...” című versét ajánlom a fiatalok figyelmébe:

*Úgy vigyázz a droggal,
mint egy mérges óriással.
Mert ha megfog egyszer,
elkábulsz és nem ébredsz fel.*

*S mikor feldob a magasba,
kóvályogva szárnyalsz tova,
de nem lehetsz az egek fia,
leesel és lehullsz a porba.*

*S valahányszor megfog a karja,
annál többször hajít a magasba,
és mindannyiszor leesel újra.
Mindezt pedig lelked bánja.*

*Mert az óriás keze
szétzúzza kincsedet,
s ezen felbőszülve
sanyargatja testedet.*

*Míg úgy nem hullasz a földre,
hogy föl nem állhatsz már többet.
Erőtlén testtel, megkínzott lélekkel
nem leszel más, csak nincstelen ember.*

Dr. KISS A. SÁNDOR

Dilemma

Avagy ki teremti az ökumenizmust?

Azt hiszem, még senki sem végzett pontos felmérést az evangélikus települési, hosszú ideig „a legnagyobb magyar falu”, Orosháza egyházi lapjának, az Orosházi Harangszónak az olvasókra gyakorolt hatásáról. Lelkesítő vagy elkeserítő jelenség-e, ha e lapot adományaikkal támogatók listáján felfedezünk egy-egy szorosabban összetartozó nemzedéket? Személyük ismeretében feltételezhető, hogy az ő érdeklődésüket nagyobbázt a szülővárosuk iránti szeretet, vonzalom irányítja.

E lapban felfedeztem az egyes évfolyamokban (így 2002-ben, 2003-ban és 2004-ben) az 1946-ban, az orosházi evangélikus gimnáziumban első ízben helyben érettségizettek köréből egy csoportot. Ennek az évfolyamnak Bor Pál matematika-fizika szakos tanár volt az osztályfőnöke. Ő utóbb Szegeden lett főiskolai tanár, s ez év áprilisában halt meg, 85 éves korában. Példa nélküli, hogy halála

előtt tíz nappal még volt lelkiereje, hogy kollégáit, tanítványait levélben tárgyilagossággal tájékoztassa egészségi állapotáról és közelgő haláláról. Kollégáinak (pl. Frenyó Lászlónak) megköszönte az együttműködést, tanítványainak pedig kifejezte, milyen szíves-örömet tanította „feltörekvő csapatukat”.

Ebben az osztályban 35 fő érettségizett, köztük 25 fő egyetemi diplomát szerzett, mint orvos, mérnök, pedagógus, jogász, a többi pedig kiváló gazdasági vagy felelős közigazgatási tisztséget betöltve dolgozott bel- vagy külföldön.

Az utóbbi időben – az élet rendje szerint – sajnos egyre inkább fogyatkozunk. Orosházi találkozóinkon korábban még teljes volt a létszám, idén már csak 9 fő tudott eljönni, többen akut betegségük miatt. Sajnálatosan Bor Pál tanár úr sem tudott megjelenni a szokásos Alma Mater érteremben szeptember 25-én.

Visszont nem szeretnénk, ha feledésbe

merülne, amit Dr. Szekulesz Ágnesonkológus főorvos barátunktól hallottunk – ő 2004. augusztus 15-én távozott közülünk.

Tőle tudjuk, hogy 1944-ben, az üldöztetések idején Fürst Ervin evangélikus lelkész életét kockáztatva rejtette el akkor a zsidó egyház tóráit és mentette meg a túlélők számára.

Ezen kívül talán az is figyelemre méltó, hogy az Orosházi Harangszó 2002 karácsonyi, 2003 őszi és 2004 feltámadás havi számában – egymásról mit sem tudva – szerepeltek Bor Pál 1946-ban végzett tanítványai az adományozók listáján: Faludiné Szita Margit (ág. hitv. ev.), Topcsiov Ferenc (r. kat.) és dr. Szekulesz Ágnes (izraelita) vallású.

A fentiek ismeretében talán nem szükséges mindezekhez különösebb magyarázatot, értelmezést fűznöm.

Dr. FALUDI SZILÁRDNÉ SZITA MARGIT
ny. középiskolai tanár

Az őssejtek és a köldökzsínórvér

Mottó:

Köszöntelek, őssejt,
osztódásra képes.
Köszöntelek az Élet
teli hordozóját.
Üdvözöllek, génjeinkben
elraktározott tudás.

Napjainkban a különböző médiu-
mokban (újság, rádió, tévé) mind
többször hallunk az őssejtekről, főleg a
köldökzsínórvérről, mint őssejtekben
gazdagról. Hiába forgatnánk akár az or-
vosi, akár a biológiai szakkönyveket,
ezekről szinte szó sem esik. Ennek oka,
hogy csak az utóbbi egy-másfél évtized-
ben kezdődött el az ún. őssejt-kutatás.

Előljáróban nézzük meg, mi jellemzi a
„normális”, közönséges (diploid) sejte-
ket. Az egészséges, normális sejtek bizo-
nyos számú osztódása után az új sejtek
képtelenek további szaporodásra. Egy
Hayhlich nevű kutató 1961-ben azt a
megállapítást tette, hogy az embrióból
származó, azaz igen fiatal kötőszöveti
sejtek ötvenszeri osztódás után elveszítik
osztódóképességüket (megöregszenek).
Minél öregebb szövetből nyert sejtekből
indulunk ki, annál hamarabb leáll az osz-
tódás, például már a 30–40-ik osztódás
után. Mondhatnánk azt, hogy a sejtek
génállományában „fel van írva”, hogy az
embrionális állapot óta hányszor osztód-
tak és ezért az öreg szöveti sejt kevesebb-
szer osztódik.

A közönséges (normális) egészséges
sejtekkel szemben az őssejtek korlátlan
számú (örökké való) osztódásra képesek,
azaz nem öregszenek. Ezek után nézzük,
mi is az őssejt? A megtermékenyített pe-
tésejt osztódása után alakul ki a hólyag-
csíra (blasztocita), egy sejtekkel körülvett
üreg, melynek az egyik pólusán lévő sejt-
tömegből lesz az embrió. Ez a sejtmassza
(tömeg) embrionális őssejtekből áll, me-
lyekből bármilyen szövet (szerv) képződ-
het (totipotens sejt).

Az embrionális fejlődés során három
sejtréteg alakul ki: a külső sejtrétegből
(ektoderma) a bőr és az idegrendszer fog
létrejönni, a középsőből (mezoderma)
képződnek majd a csontszövetek, az iz-
mok és a vérképzőrendszer, míg a belső
(endoderma) sejtréteg az emésztő (gaszt-
rointesztinalis) rendszert és a tüdőt
fogja kialakítani. E három dermalis réteg-
ben lévő őssejtek „multipotensek”, ami
azt jelenti, hogy az adott dermalis hatá-
rok között képesek bármilyen sejtje (szö-
vetté) alakulni.

Amikor az őssejtekből az egyes speci-
ális szövetek képződése elkezdődik, azaz
differenciálódik, továbbiakban a sejtosz-
tódással csak az az egy szövettípus, pl.
izom, máj stb. keletkezhet. A természet-
ben azonban nincsenek az ember által fel-
állított éles határok, így itt sem.

Hosszú időn keresztül tartotta magát
az a nézet, hogy az egyes szövetek kiala-
kulása során a szövetet alkotó sejtek egy-
re veszítenek differenciálódóképessé-
gükből (más típusúvá való alakulásuk-
ból). Ma úgy gondoljuk, hogy minden
egyes szervünkben, szövetünkben talál-
ható 1-2 szöveti őssejt, amelyek a szövet
pótlásában, regenerálódásában vesznek
rész. Például ha megvágjuk magunkat,
akkor a bőrben található szöveti őssejtek
osztódása révén regenerálódik a bőrszö-
vet, míg az izomszövetben lévő őssejtek
révén az izomszövet.

Az elmúlt évek kísérletei azt mutat-
ták, hogy az egyes szövetekben található
és izolálható (kinyerhető) őssejtek a szer-
vezetbe visszajuttatva különböző szöveti
sejtekké képesek differenciálódni
(transzifferenciáció). Így nem csak a sa-
ját szövet növekedésében és regeneráció-
jában vehetnek részt, ha más körülmé-
nyek közé kerülnek. Nézzünk erre pél-
dát!

Az állatkísérleti adatok több mint két
évtizede alatt felhalmozott tapasztalatok
alapján a hatvanas évek óta alkalmazzák
a csontvelő-transzplantációt, amikor is a
csontvelő őssejtjei a hematológiai (vér-
képzéses) betegségekből sikerrel állították
helyre a vérképzést.

Az akkori ismeretek alapján csak
csontvelőből származó őssejtekkel vé-
geztek transzplantációt. Azóta rájöttek
arra, hogy ha a csontvelőből a vérbe mo-
bilizálják az őssejteket, akkor a vér is fel-
használható őssejt adására. Később felis-
merték, hogy a köldökzsínórvér sok vér-
képző őssejtet tartalmaz, így lett ez az
újabb őssejt-forrás a transzplantációban.

Az első sikeres köldökzsínórvér-
transzplantáció 1988-ban történt. Egy Fa-
coni-anémiában (vérszegénység) szenvedő
fiúba újszülött testvére köldökzsínór-
vérét transzplantálták, és a fiú meggyó-
gyult. A kisebbik testvér KZSV-je mentet-
te meg a nagyobb életét. Azóta több mint
kétezer ilyen transzplantációt végeztek.

Parkinson-kórban szenvedő betegek-
nél jelentős javulást sikerült elérni, ha a
beteg striatumába (csíktalt agy) dopamint
termelő embrionális közepagi sejteket
ültettek be. Ehhez kizárólag hét-nyolc he-
tes humán embriók (abortátumból) kö-

zepagi szövetét lehetett felhasználni, te-
hát nem őssejteket. Hogy kapcsolódhat
ez az őssejthez? Úgy, hogy az idegi őssej-
teket testen kívül is fejlődésre lehet kész-
tetni (lombikban). Az így nyert tenyészet-
ből a megfelelő sejteket kiválogatják, és
azokat ültetik be az agyba. Íme, így léphet
be az őssejt a Parkinson-kór gyógyításá-
ba. Egereknél már sikerült egér-őssejtek-
ből a gerincvelő mozgó idegszövetei-
hez hasonló dopamint termelő idegszö-
vetet létrehozni. Ezek a sejtek be tudtak il-
leszkedni a felnőtt egerek központi ideg-
rendszerébe. E kezdeti ígéretes eredmé-
nyekből a gyakorlatban majd alkalmaz-
ható klinikai eljárás születhet.

Felvetődik: hogyan lehet az őssejteket
megkülönböztetni és elkülöníteni a nor-
mális (közönséges) sejtektől? Mind a
csontvelőben, mind az enzimatikusan
feltárt izomszövetben – az őssejtek kivé-
telével – minden sejt a HOECHST 33342-
es nevű fluoreszcens festékkel megfestő-
dik. Az így történt megjelölés révén,
áramlásos citométerrel „könnyen” szét-
választhatók.

Így lehet az ősidők óta meglévő, de
csak a közelmúltban felfedezett biológiai,
biokémiai törvények alkalmazásával
azokat a gyógyítás szolgálatába állítani.
Ezáltal igaz az, hogy az ember nem te-
remt csak felfedez, és az így szerzett ismer-
eteit hasznosítja.

Ezzel a kis ismertetéssel kívántam be-
mutatni az őssejt- és köldökzsínórvér-ku-
tatás, alkalmazás mai, már nem is „gyer-
mekcipőbeni” állását. A széles körű fel-
használásra – köszönhetően a kiterjedt
kutatásoknak – talán nem is kell sokáig
várni.

Dr. KISS A. SÁNDOR

Rövid előzetes

- 1.) 2004. december 11-én szombaton 15 órakor presbiteri gyűlés lesz (tekintettel az újgyházi évre).
- 2.) 2005. április 23-án Kerületi Misziói Nap lesz Orosházán. A Déli Kerület összes evangélikus gyülekezetének küldöttségét szeretettel várjuk ezen a napon iskolánk dísztermébe.
- 3.) 2005. augusztus 28-án vasárnap, az MTV 1 Orosházáról közvetíti a tanévnyitó istentiszteletet. Örömmel vettük a felkérést, lélekben már előre tekintünk a következő esztendőre.

Pénzügyeink

Régiesebb, illetve hosszabb nevén „egyházfenntartói járulék”, amit nagyon régen egyházi adónak neveztek: megértést kérve szeretettel hívjuk fel a figyelmet arra, hogy hatalmas épületeink hatalmas anyagi gondokat is jelentenek, ezért is kérjük a Testvérek további adakozó szeretetét.

Ha felnézünk a gyülekezeti házunk tetejére, nagyon látszik az elöregedettsége, előbb vagy utóbb kénytelenek leszünk az egész tetőt felújítani. Most, 2004 novemberében kaptuk meg a legújabb ajánlatot a tetőzet felújítására, és az összeg pár fillér híján 10 millió forintot jelent. Külső segítségre nem számíthatunk. Egyelőre nem is gondolhatunk az említett tetőzet felújítására. Isten óvjon bennünket egy olyan vihartól, amely nemrég rongált meg sok épületet itt az ország keleti részében (különösképpen városunkban).

A járulékok esetében szeretettel kérjük az esztendei esedékességet, adományok általában alkalmanként adódnak, ha valakit Isten Lelke vagy sajátja – hálából valamiért – adakozásra indít. Vannak céladományok, pl. ilyen volt az idén a toronyórára gyűjtött pénz, illetve szent célt szolgál a Harangszó újságra bevételezett adományok összege is.

A perselypénz pedig minden gyülekezeti, istentiszteleti alkalom után van.

Mindenkinek szeretettel és Isten iránti hálával mondunk köszönetet, aki 2004-ben anyagilag is támogatta evangélikus egyházközségünk életét.

Minden félreértés elkerülése érdekében közöljük, hogy egyházközségünkben a pénzkezelésnek törvényesen szabályozott rendje van, és egyházi számvevőszéki ellenőrzésen kell számot adni a pénzkezelés tisztességéről. Pénztárosunk Láncki Istvánné.

Mikor kezdődik a konfirmáció?

Hát elkezdődött november 6-án, nem? Illetve majd azon az őszön, amikor hatodikos leszel. Valóban akkor? Vagy már észrevétlenül el is kezdődött? Talán akkor, amikor:

- már elsős korodban édesapád mellett ültél a Győry-teremben, az istentiszteleten.

- egyedüli gyerek voltál keresztyén felnőttek között egy grillpartin, ahová a nagynénéd hozott el.

- a szombati ifi és a gyermek-istentisztelet tetejébe még a 10 órai istentiszteletről sem lehet téged elkergetni.

- már ötödikes létedre a testvéred kátyából megtanultad: „meg vagyok kereszteleve, és ez arra kötelez, hogy megismerjem evangélikus egyházunk tanítását, megvalljam hitemet” és így tovább.

- először énekeltél egyedül sok idegen ember előtt.

- még iskolába sem jársz, de már elhataroztad, hogy egy lelkész nőre szeretnél hasonlítani.

- megosztottad velem örömet, hogy szerelmes vagy.

- először ülhettem fel a szamaradra.

- nővéreiddel együtt keresztelek meg.

- a templompadban ülve észrevetted, hogy a karzatról éppen téged néznek.

- a gyerek-istentiszteleten először vitted bizonytalan léptekkel a gyertyát a társadnak.

- először tudtad elviselni, hogy nem hagytam magam, és legyőztelek a társasjátékban.

- hagytam, hogy „elszedíts”.

- apa ölénél ülsz, és úgy teszel, mint ha énekelnél, ő pedig nem tud a nevetéstől.

- amikor édesanya hasában ott voltál Te is az oltárnál, az úrvacsora közösségében a többiekkel és Krisztussal.

S talán Veled is maradsz, egész életedben.

N. E.

Olvasónk írta

Levelét kaptunk a Sajó utcából, Kulcsárné aláírással, ebből teszünk közvé néhány sort. Testvérünk kedvesen köszönetet mond a szerkesztőségnek a legutóbbi szám gazdag tartalmáért, és ezt teszi hozzá: „Csak sajnálni lehet időről időre, hogy a lap nem jut el városunkban minden lakásba.”

„A liturgiai reformmal kapcsolatban eszembe jut az 1945–1952 közötti időszak templomba járási szokása, emléke áldott emlékü nagymamám társaságában. Vasárnaponként 10 órakor, illetve fél órával előtte áhítattal léptünk be a templomba. (Később már nem látogattam rendszeresen a templomot, az (állam)rendszer miatt, de az Istenbe kapaszkodás igénye megmaradt, nemcsak az élet zivataros időszakában.) Emlékszem, amikor 10 óra előtt beléptünk a templomba, a már benn levő gyülekezeti tagok orgonakiséret nélkül énekeltek. A templomszolga vezette az éneket, derűs énekléssel osztva az énekeskönyveket azoknak, akik esetleg nem hoztak magukkal. Volt, aki kedvenc énekét ajánlotta éneklésre, a közösséggel szeretett volna énekelni, bánatában vagy örömeiben.”

Testvérünk levelében az éneklés fontosságát, annak lelki hasznosságát, gyülekezeti vonatkozásban közösségteremtő erejét ecseteli. Hangsúlyozza, hogy mennyire fontosak az énekszövegek, hiszen ezek a tartalmak imádságoknak is tekinthetők. „Egy éve már, hogy baleset miatt kórházban voltam, kilátástalannak tűnő helyzetben. A kották nélküli, elsárgult lapú énekeskönyvem volt velem. A gyógyszerszekrényemen énekeskönyvem nyitott lapjai csak az első napokban keltettek feltűnést. Elsárgult lapjain mindig találni vigaszt, erőt a szent ige megértéséhez.” S még valóban igaz dolgokat olvastunk a levélben az éneklés jótékony lelki és fizikai hatásáról, hiszen még az oxigénfelvételt is pozitívan hat az éneklés. S felidézik a sorok az egyik legismertebb énekünket: „Az Úr csodásan működik.” Az sem szomorít el bennünket, hogy kedves levélírónk a régi énekeskönyv mellett tesz hitet, bárcsak minél többen foglalkoznának léleképítő dolgokkal! Köszönjük a levelet!

• Felhívjuk minden kedves olvasónk figyelmét, hogy az idén is kapható Útnutató (a Biblia rendszeres olvasásához), valamint Evangélikus Naptár a következő esztendőre minden istentisztelet után, illetve a Lelkészi Hivatalban (hétköznapokon 9–12 óráig, valamint szombaton 8–10 óráig).

NÉPEGYHÁZI HÍREK

Összeállította: Pleskó Józsefné

KERESZTELESEK (3 éven aluli gyermekek)

Rajki Zoltán és Török Ildikó fia:

RÓBERT 2004. július 11.

Kiss Bálint és Deák Edit gyermekei:

BÁLINT és PANNA 2004. szeptember 26.

Török Zsolt és Bánszki Mária Katalin fia:

ZSOLT RÓBERT 2004. október 10.

Fodor Pál és Gaál Andrea fia:

LEVENTE 2004. október 3.

Bogár János és Keresztes Csilla leánya:

BARBARA CSILLA 2004. október 24

ISTEN ÁLDÁSA LEGYEN A GYERMEKEKEN ÉS CSALÁDJUKON!

HÁZASSÁGKÖTÉSEK

Kunos Róbert és Kucsera Viktória 2004. szeptember 11.

Kovács András és Opauszki Judit 2004. szeptember 18.

Szalai Gyula és Bacsai Szilvia 2004. szeptember 25.

Balló László és Bacsai Margit 2004. október 13.

Celluska László és Csepregi Alicia 2004. november 20.

Névhelyesbítés az előző számból:

Nedeliczki Zsolt és Kovács Tímea 2004. július 24.

ISTEN VEZESSE ÉS IRÁNYÍTSA ŐKET ÉLETÚTJUKON
ÉS SEGÍTSEN MEGTARTANI FOGADALMUKAT!

TEMETÉSEK (2004. szeptember 15–2004. november 20)

Fehér József (66) · Héjjas Lóránt (73) · Csizmadia Zoltán (68) · Szuszán Andrásné Pagyoga Anna Mária (47) · Szabados Tóth Sándor (74) · Tószeczki Pálné Szupera Julianna (84) · Kunos Lajos (82) · Guba Imréné Kovács Zsuzsanna (90) · Dér József (83) · özv. Holeczka Lajosné Csizmadia Erzsébet (90) · Csepregi Antal (73) · Kassai Sándorné Lődi Irén (62) · Beranek József (81) · özv. Kovács Ferencné Bozsai Erzsébet (54) · Demcsák István (70) · özv. Molnár Jánosné Kiss Rozália (83) · Csombók Józsefné Csiszár Ilona (90) · id. Király Ferenc (77) · Brachna Györgyné Holeczka Magdolna (70) · Kovács Ádámné Hajdú Margit (81)

A VILÁG PEDIG ELMÚLIK [...] DE AKI AZ ISTEN AKARATÁT CSELEKSZI,
MEGMARAD ÖRÖKKÉ. [1Jn 2,17]

ADOMÁNYOK AZ

„OROSHÁZI HARANGSZÓ”

ÚJSÁGRA

2004. szeptember 13.–2004. november 18.

Cziráki Arnold és neje	1000 Ft
Dr. Tömböly Jánosné és családja	2000 Ft
Pusztainé Nagy Erzsébet	750 Ft
Nemes Endréné	1000 Ft
Tóth Imre és családja	2000 Ft
Györgyi Istvánné	1000 Ft
Györgyi István	1000 Ft
Tóth Lenke	2000 Ft
Lánczi Istvánné	1000 Ft
Borsiczki Józsefné	1000 Ft
Gyöngyösi Katalin	500 Ft
Kunos Lajosné	1000 Ft
Bozsek Endréné	1000 Ft
Kilián Szilvia	1000 Ft
Faludiné Szita Margit (Budapest)	500 Ft
Szikora Józsefné	2000 Ft
Pál Tamásné	1000 Ft
Kertai Jánosné	500 Ft
Benkő Istvánné	2000 Ft
Török Lajos	845 Ft
Török Sándor (Franciaország)	5000 Ft
Csotó Nagy Istvánné (Kardoskút)	1000 Ft
Sonkolyos Dezső	1000 Ft
Czikora Lajos (Kardoskút)	2000 Ft
Hajdú János és neje (Kardoskút)	1000 Ft
Baki Béláné	2000 Ft
Dr. Harmadi Pálné	2000 Ft
Deák Ferencné	1000 Ft
Nagy Ferenc és neje (Kecskemét)	1500 Ft
Tóth Bálintné	1000 Ft
Csiszár Mihályné	1000 Ft
Tarsoly Lászlóné	2000 Ft
Nagy Lajos és neje	1000 Ft
Czikora Emília	5000 Ft
Mikó József és neje	2500 Ft
Fejes Sándorné	1000 Ft
Varga László és neje	1000 Ft
Kiss Ferenc	2000 Ft
Baranyai Béla (Hódmezővásárhely)	1000 Ft
Molnár Lászlóné Adamkovics Katalin (Eger)	1000 Ft
Tarr István és neje	1000 Ft
Lovas Éva	500 Ft
Dr. Kiss A. Sándor (Szeged)	4000 Ft
Szabó Jánosné	1000 Ft
Vetési Imréné	1000 Ft
Név nélkül, de Istennél tudvalévő 4 testvértől	3800 Ft

• Az „Evangélikus Élet” Evangélikus Egyházunk színvonalas hetilapja! Kérjük, hogy minél többen rendeljék meg postai úton. A megrendelésben Hivatalunk szívesen segít!

• „Orosházi Harangszó” gyülekezeti újságunk immáron a 11. évfolyamot is maga mögött hagyta. Sajnos adó-
sak maradtunk a „repertóriummal”, s ennek elsősorban pénzügyi oka volt, vagyis egyéb sürgős kiadások
elvitték az erre szánt pénzt. Ám hálás köszönettel tartozunk Fülöp Béla tanár úrnak, aki (szeretetből, aján-
déként) hallatlanul szorgalmas munkával 2004 tavaszán előkészítette a repertórium anyagát, és ha a
spénzügyi nehézségeken túljutunk, szándékunkban áll továbbra is a megjelentetés.

Orosházi
HARANGSZÓ

Kiadja: az Orosházi Evangélikus Egyházközség (5900 Orosháza, Thék E. u. 2.) ·
Felelős kiadó: Ribár János lelkész, esperes és Koszorús Oszkár egyházmegyei fel-
ügyelő · Tördelőszerkesztő: Szatmári László · Nyomtatás: Iniciale Bt., Orosháza